Mr.J.Rugienius
12230 Washburn St.,
Detroit,Mich. 48204
U.S.A.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LKA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Le plus gros et le plus vieux journal Lithuanien au Canada.

The oldest and biggest Lithuanian newspaper in Canada.

Seniausias tautines demokratines minties savaitrastis Kanadoje.

NR. 35/959/ RUGSĖJIS - SEPTEMBRE - SEPTEMBER 15 DIENA, MONTREAL * INDEPENDENT LITHUANIA * LITHUANIE INDEPENDANTE * Postage paid at Lachine, P. Q.

Žygio į Jungtines Tautas bei lapkričio 13 dienos manifestacijos atsakingieji vadovai: /iš k.į d./: Algirdas Budreckis, Antanas Sniečkus, Juozas Miklovas, Romas Kezys, Antanas Mažeika ir garbės pirmininkas Prelatas Jonas Balkūnas.

Popiežius Paulius VI į New Yorką atskris spalio 4 dieną ir Jungtinių Tautų pilnaties posėdyje pasakys taiką organizuojančią kalbą.

Kanados kariuomenės Kapitono R.V.Paukštaičio povestuvinėse vaišėse Montrealyje — matome /iš kairės dešinėn/: jaunavedžius, R.V.Paukštaitį su žmona Karina, toliau-Ona Kriščiokaitytė, R.V. ir Karina Paukštaičiai, L.Kriščiokaitienė, Aldona Paukštaitienė, Pr. Kriščiokaitis ir Pr. Paukštaitis.

INDIJOS-PAKISTANO KARAS DĖL KAŠMIRO

SHASTRI
Indijos ministeris pirm.

AYOUB KHAN
Pakistano prezidentas.

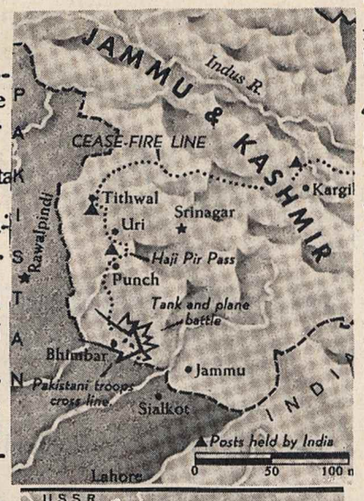

Indijos-Pakistano karas dėl Kašmiro, priešingai daugelio laukimams, kad susidūrimai pirmieji greit pasibaigs taika, neišsipildė, karas įsidegė, ir juo toliau juo smarkiau. Vyksta žiaurios kovos, kurių nesulaiko daugelio valstybių prašymai ir įtaigojimai taikytis. Dabar Jungtinių Tautų gen. sekr. U.Thant veda pasitarimus su abiem šalim, bet lig šiol dar be pasekmių.

Atrodė, kad susikovė nelygios kovos, nes Indija ne palyginamai didesnė ir turi daugiau jėgų, bet Pakistanas kovingesnis.

Indija turi 439 mil. gyventojų, kurių apie 80% hindų tikybos, užima 1,261,597 kv. mylių žemės plotu, turi 16 divizijų - 1 mil.karių po ginklu.

Pakistanas turi 101 mil. gyventojų, kurių 90% magometonai, užima 365,529 kv. mylių žemės plotu ir kariuomenės 200,000 asmenų po ginklu.

Kašmiras, dėl kurio kovoja Indija su Pakistanu, yra šiaurinėje Indijos pusiasalio dalyje, turi 84,474 kv. mylių plotą ir 5 mil. gyventojų, kurių apie 90% magometonai, dėl ko Pakistanas reikalauja Kašmirą prijungti prie Pakistano.

- Rumunijos min.pirm. Ceausescu taip pat lankėsi Maskvoje.

- Kinijos komunistai organizuoja naują komunistų bloką, kaip priešingumą Maksvos blokui, su kuriuo Pekinas kovoja. Šis kinų sumanymas sukėlė didelį Maskvos susirūpinimą.

- De Gaulle pasisakė už Atlanto pakto peržiurėjimą, Tam Johnson pritarė, bet Eisenhover pasisakė prieš.

- Karas Vietname pradėjo Vakarams sektis. Dabar Vietname iškelta dar 20,000 JAV karių.

- Italijos prezidentas Saragat ir min. Fanfani vieši Brazilijoje.

- Pietines JAV valstybes nusiautė du baisūs viesulai, kurių pasekmėje padaryta du milijardai dol. nuostolių ir žuvo žmonių.

JUNGIASI BAŽNYČIOS.

Anglikonų generalinio sinodo susirinkime absoliuti balsų dauguma pasisakė už susijungimą su Suvienytąja Kanados bažnyčia. Tiktai vienas balsas buvo prieš.

JANOS KADAR

ANTONI NOVOTNY

KAS NAUJA KANADOJE

Kanados ministeris pirmininkas L. Pearson.

FEDERALINIAI KANADOS RINKIMAI

paskirti lapkričio 8 dieną. Balsuotoju sąrašai bus pradėti daryti rugsėjo 20 d.

Min. pirm. L. Pearson, skelbdamas parlamento paleidimą ir naujus visuotinius rinkimus, teigė, kad jo paties nustabimui jo valdžia, neturėdama daugumos parlamente, daug nuveikė ir priėmė eilę svarbių įstatymų, tačiau toks netvirtas valdžios buvimas nėra geras. Neturėjimą daugumos, valdžia turi daug kur susilaikyti ir negali padaryti to, ką galėtų padaryti turėdama daugumą. Todėl, jis sako, skelbiamieji rinkimai turi duoti daugumą partijai kurią jis pirmininkauja. Jis tuo tiki, taip greičiausia ir galės būti.

Bet rinkiminė kova bus, atrodo, gal aštri, nes kitos partijos taip pat nori rinkimus laimėti. Ypač šaltasis karas visą laiką vyksta su J.Diefenbakeriu.

CBC radio stotis, per kurią kalbėjo L.Pearson, tuojau davė pasisakyti ir kitų srovių lyderiams: konservatorių Diefenbakeriui, naujųjų demokratų Douglasui, kredito Thompsonui ir Kvebeko kreditininkų Caouette. Visi jie pasisakė, kad Pearsonas pasikubinęs ir tuo suklydęs, bet jie noriai einą į rinkimus ir tikisi laimėti.

Be ko kita Caouette pasisakė, kad liberalai esą atsakingi už Kvebeko separatistinių nuotaikų susidaryma, nes jis yra įsitikinęs, kad nei Kanada be Kvebeko, nei Kvebakas be Kanados neįsivaizduojami, vienybė turi būti, nes Kanada nesuskaldoma.

KANADA SIUS KARIUOMENĘ Į VIETNAMĄ ?

Nors min. pirm. L.Pearson pasisakė už sanitarinę pagalbą Amerikai Indokinijos kare tačiau gerai informuoti šaltiniai teigia, kad Kanada tens siųs ir savo kariuomenės dalinį, tuo prisidėdama prie Australijos, N.Zelandijos ir kitų valstybių paramos Amerikai kovoje su Kinų komunistais ir jų pastangomis užgrobti Indokinijos pusiasalį.

KVEBEKO UKININKAI LAIMĖJO

jie buvo išvedę traktorius į didkelius, kad juos užblokuotų ir tuo priverstų valdžią jiems užmokėti 8 milionus dol. derliaus nedateklių. Federalinė vyriausybė pareiškė kad jos komisijos skaičiavimas kitoks. bet ji užmokės 3-ketvirtadalius prašomos sumos.

MOKYTOJAI SUSIRŪPINO ŠVIETIMO MINISTERIJA.

Kanados mokytojų organizacijos, tarpusavyje susisiekusios, nusistatė reikalauti, kad Kanados federalinėje vyriausybėje būtų įsteigta švietimo ministerija. Tam tikslui yra daromi atatinkami žygiai.

VALDŽIOS PRIMOKĖJIMAI SAVININKAMS.

Vakarinėse Kanados provincijose provincinės valdžios nejudomų turtų savininkams kasmet primoka nustatytą sumą. Tokius primokėjimus daro Manitobos, Britų Kolumbijos, dabar tik ką įvedė ir Saskačevanas, o Alberta svarsto šį klausimą ir tikriausiai tuos primokėjimus įves.

Saskačevane kiekvienas namų savininkas gauna kasmet po 50dol., bet tik tai už vieną namą, kuriame jis turi pats gyventi, o jeigu nuomoja, tai už tą namą negauna. Tam tikslui išleidžiama 10 mil. dol. kasmet.

Britų Kolumbijoje primokėjimai duodami savininkams dar ir už nuominin-kus, bet suma negali viršyti 100 dolerių. Tas kaštuoja apie 33 mil.dol.

Manitoboje gi savininkai, mokėdami mokesčius, gauna nuolaidas.

Šie primokėjimai motyvuojami tuo, kad namų savininkai valdžiai moka žymiai didesnius mokesčius. Šiam tikslui asignuojama apie 10 mil.dol.

VISOKIAUSI LIETUVIŠKOJO GYVENIMO DUOMENYS

4 SAVAITĖS IKI JAUNIMO KONGRESO

Vasaros atostogoms praėjus ir jaunimui surįžus iš stovyklų bei suvažiavimų, kongreso rengimo komitete darbas vėl užvirė pilnu tempu. Tiesą sakant, tas darbas nebuvo sustojęs ir per vasarą - jis vyko atskirose komisijose.

Kongresui reklamuoti darbai jau eina į galą. Atspausdintas ir išplatintas R.Paulionio plakatas. Jei kas norėtų plakato nebūtų gavęs, prašome kreiptis į informacinę komisiją: 146 Close Ave., Toronto, Ont.

Didelių sunkumų yra susilaukta su leidiniu. Būtinai norima, kad leidinyje būtų parašyta apie kiekvienos apylinkės jaunimo veiklą, nors trumpai. Nusistatyta daug vietos skirti tą veiklą vaizduojančioms fotografijoms. Deja, nemažas apylinkių skaičius dar nėra atsiuntęs redakcijai medžiagos. Paskutinis įspėjimas: turime medžiagą gauti iki 15 dienos rugsėjo. Vėliau gautoji medžiaga leidinyje, deja, nebegalės tilpti, ir toji apylinkė nebebus paminėta. Medžiaga skubiai siųsti leidinio redaktorei, stud. A.Bušinskaitei, 508 Glenlake Ave: Toronto, Ont.

Jaunimui pasirodymui sceno je ruošiamasi daugelyje apylinkių. Programa numatoma labai įvairi ir įdomi. Ir vėlgi kai kurie programos dalyviai nėra atsiuntę savo nuotraukų. Jų laukiame iki rugsėjo 15 dienos.

Akademinę dalį kruopščiai ruošia studentai prof. dr. R. Vaštoko ir stud. Stirbio vadovybėje. Po paskaitos vyks tančiose diskusijose - debatuose dalyvaus trijų kartų atstovai. Paskaitos ir diskusijų tema: "Jaunimas ir lietuvybės išlaikymas".

Sol. L.Šukytė, baigusi pasirodymus Statforde, ruošia sekmadienio koncerto programą, kurioje taip pat dalyvaus ir jaunas pianistas T. Gurevičius.

Šią savaitę jau pradeda veikti ir nakvynių komisija. Ieškoma viešbučio, kuriame būtų galima svečius apnakvydinti vienoje vietoje prieinama kaina. Tikimasi sekančią savaitę tai atlikti ir paskelbti laikraščiuose.

Paaiškėjus, kad į kongresą ruošiasi atvykti dideli jaunimo kiekiai net iš gana tolimų Kanados ir JAV-bių vietovių, vėl iškilo salės didžiajam pobūviui klausimas. Problemą dalinai sudarė ir vasarą buvęs statybos darbininkų streikas. Šiaip ar taip kompromisinis sprendimas salei yra.

Į vasaros pabaigą pagaliau pajudėjo ir dailės parodos organizavimas. Tikimasi išstatyti keliasdešimt paveikslų bei kitų dailės kūrinių. Ši paroda bus charakteringa tuo, kad joje dalyvauja tik patys jauniausieji dailininkai.

Likusios nepilnos keturios savaitės greitai prabėgs, ir tikimės visi susitikti kongrese - dižiojoje Kanados ir JAV-bių jaunimo šventėje.

Informacinė komisija.

LIETUVIŠKOJI GYVENIMO KRONIKA

- Mažlietuvių Tarybos pirmininkas Erdmonas Simonaitis ruošia atsiminimus.
- Vysk. V.Brizgys išvyko Romon, kur drauge dar su dviem lietuviais vyskupais dalyvaus Vatikano suvažiavime.
- Prelatas Marcinkus atvyko iš Romos į New Yorką paruošti Popiežiaus atvykimą.
- Rašytojas Tininis Los Angeles universitete pradeda dėstyti lietuvių kalbą.
- Draugas paskelbė 15-ta romano konkursą.
- New Yorke atidaroma dail. M.Dobužinskio dailės darbų paroda. Dobužinskis buvo vienas ir Lietuvos valstybinio teatro dekoratorių.
- Bostone komp. ir dirig. Jeronimas Kačinskas ir baritonas Liepas ruošia koncertą.
- Prelatas J.Balkūnas praneša, kad Šiluvos koplyčios atidarymas ir Pasaulio lietuvių religinis Kongresas įvyks Washington' 1966 metų rugsėjo 4 dieną Kunigų komisija kviečia organizacijų atstovus susirinkti pirmo posėdžio rugsėjo 29 d. 7:30 Maspetho parap. salėje.
- Vilniuje pastačius J. Gruodžio baletą "Jūratė ir Kastytis", spaudoje pasirodė kritiškų balsų. A. Ambrazas su A. Venckum "Lit. ir Meno" savaitraštyje prikišo, kad Gruodžio baletas /pirmą kartą Kaune pastatytas 1933 m./ buvo iš esmės ir nevykusiai perdirbtas.

LABAI JUDRI POLITINĖ SAVAITĖ

Praėjusi savaitė davė daugelį neeilinių įvykių:

- Otawoje prasidėjo tarpparlamentinė konferencija, kurioje tesiamas šaltasis karas.

- Vatikane prasideda II visuotinio suvažiavimo paskutinė sesija, kurion iš Vengrijos atvyksta vyskupų delegacija iš 14 asmenų.

- Popiežius Paulius VI spalio 4 dieną atskris į New Yorką, kur tą dieną Jungtinių Tautų pilnatyje pasakys kalbą ir tą patį vakarą grįš į Romą. Popiežius New Yorke bus sutiktas kaip valstybės galva, tam tikslui atvykusio JAV prezidento Johnsono.

- Paryžiui lankosi Lenkijos min. pirm. Cyrankievičius, kuris tris kartus kalbėjosi su de Gaulle.

- Vengrijos kompartijos sekr. Kadaras buvo nuvykęs pas Titą, su kuriuo tarėsi slaptai.

- Čekoslovakijos "prezidentas" A.Novotny lankėsi Maskvoje.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! For liberation of Lithuania!
Už ištikimybę Kanadai! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR SPAUDOS-BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".

Redaktorius Jonas Kardelis.

DO 6-6220

7722 George Street, LaSalle, Montreal 32, Quebec, Canada.

Prenumerata metams:		Yearly Subscription Rates:	
Kanadoje	$ 5.00	Canada	$ 5.00
Amerika ir P. Amerika	$ 5.50	America & S. America	$ 5.50
Visur kitur	$ 6.00	Other Countries	$ 6.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenum. arba sml. pašto ženklais).

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

MAŠINŲ FONDO VAJUS

Nepriklausomos Lietuvos Mašinų Fondo vajus tęsiamas toliau, prašant NL skaitytojus ir visus kitus tautiečius padaryti įnašų, kad lietuviškasis žodis galėtų tęsti gyvavimą ir skelbti lietuvio gyvybingumą.

Cia skelbiami naūji įnašai:

Gustainis Jonas, Scarboro, Ont.	10.00
Urbonas Linas, Montreal, P.Q.	10.00
Viso	20.00

Nuoširdžiai dėkojame.

Mašinų Fonde buvo	13.059.00
Naujai gauta	20.00
Mašinų Fonde dabar yra	13.079.00
Mašinų Fondui užplanuota	15.000.00
Pagal planą Mašinų fondui trūksta	1.921.00

Būsime dėkingi visiems, kas padidins M. Fondą iki užplanuotos sumos.

'INTELEKTUALINIS CHULIGANIZMAS" VEIKIAS LIETUVOS ŽMOGŲ

"Literatūros ir Meno" savaitraštis paskelbė anketą literatūros klausimais, Paklaustas apie reikalą jaunuosius kūrėjus įtraukt į literatūrą, rašytojas J. Macevičius/nr.33/pripažino, kad jaunimo tarpe esą gabių pajėgų, tačiau... jie vengią socialinių temų. Macevičiaus nuomone, nei "Lit. ir Menas", nei "Pergalės" žurnalas nepajėgūs skirti pakankamai dėmesio jauniesiems. Jis palaiko anksčiau skelbtą A.Jonyno /"Tiesoje"/ nuomonę, kad Lietuvoje būtina leisti visuomeninia-literatūrinį "Junostj" /Jaunystė/ tipo žurnalą.

Spaudos apžvalga

BOLŠEVIKINIS TURGUS IR JO MAKLERIS

Girnakalis labai gerai žino ką daraa. Jo politikos linija vedama taip tiksliai, kaip tą yra nustačiusi visa bolševikinė spauda: "Tėvynės Balsas", "Laisvė" ir kita bolševikinė spauda.

Taigi, "Tėvynės" suvažiavime Girnakalis, kuris buvo pažadėtas kaip pranešėjas, nepasirodė /jis ir nepasirodys/ patiekė savo propagandos srovę už Lietuvos okupantą, kurio padarinius Lietuvoje nupiešė šviesiomis spalvomis, o lietuvių pastangas apibūdino kaip "politinį turgų", kurį niekina kaip įmanydamas. Sukūręs "Vienybės" politinį turgų, kaip tikras turgaus makleris, jis ir apie lietuvių pastangas ir kovas kalba kaip tikras makleris. Girnakalio pasisakymai aiškiai rodo, kad jis jau ne pirmame tokiame, kaip "Vienybės" turgus dalyvauja. Tikriausiai tai ne pirmoji jo tarnyba, nes matomas geras įpratimas, aiški kieta rutina.

Girnakalis visą laiką tiktai kritikuoja, bet niekad nepasisako teigiamai, ką gi jis vieton kritikuojamo siūlo. Jeigu kas negerai, tai reikia pasakyti, kaip gi reiktų daryti, kad būtų geriau. Girnakalis to niekad, nė vienu atveju aiškiai nepasako. Visada reikia skaityti tas mintis "tarp eilučių" paslėptas ir uėmaskuotas, nors ir aiškiai matomas būtent- pripažinkite Maskvos okupaciją.

Girnakaliui todėl labai nepatinka lietuvių politikavimas:

Taip pat ir lietuvių visuomenės vidaus gyvenimas turi ryškų politinį pobūdį, irgi su tuo pačiu reikalu, su rūpesčiais dėl Lietuvos likimo. Lietuvių suėjimas, jei nebūna koks piknikas, tai būtinai veržiasi pavirsti politiniu mitingu. Visos mūsų tautinės šventės — Nepriklausomybės diena, Istorinės Lietuvos prisiminimas, Baisiojo birželio paminėjimas ir t. t. — visos tautinės šventės savo turiniu labai panašios: prasideda kalbomis apie laisvinimą, o pasibaigia dainomis ir tautiniais šokiais. Net ir į dainų bei tautinių šokių šventes veržiasi mitinginis prakalbų elementas, dainas ir šokius siekdamas padaryti meniniu priedu prie politinių prakalbų. Buvo lietuvių kultūros kongresų, bet ir tie išvirto į politinius pasivaikščiojimus po kultūrinius laukus.

Lietuvių visuomenėje net ir Vietnamo karas pasidarė lietuviška problema, net ir JAV prezidento rinkimai pereitais metais turėjo lietuvių tarpe "tautinio" atspalvio.

Išeiviją hipnotizuoja laisvinimo idėja. Teigiamai vertinamos kiekvienos laisvinimo pastangos, nors tos pastangos ir labiausiai nevykusios.

O kadangi politikavimas nepatinka, ta Girnakalis bando jį nuvertinti:

Išeivijos visuomeninį gyvenimą sudaro rinkinys įvairiausių visuomeninių, grupinių ir asmeninių veiksmų, apsčiai primaišant kultūrinių, švietimo, šalpos ir kt. elementų. Tai yra nevaržomas ir netvarkomas turgus: draugijos su susirinkimais ir parengimais, piknikai, spauda, švietimas ir parapijos, bizniai ir t. t. Visa tai yra išeivijos tautinio gyvenimo apraiškos. Jos tiksliai parodo išeivijos kultūros laipsnį ir pobūdį.

Ko nors reikšmingo lietuvių politika pasiekti negali. Laisvinimo pastangas daug kas pasauly prisimena, lietuviams negaili gražių žodžių. Pasaulinėje rinkoje mūsų krašto išlaisvinimas tuojau pasidarytų būtinu ir neatidėliotinu, jei Lietuvoje būtų surasta dideli klodai kokių nors gamtos gėrybių. Šiaip tai Lietuva tėra ne didelio jomarko, bet smulkaus turgaus prekė.

Tat ir matome, kad Girnakalis ne tik tai nuvertina pačią lietuvių veiklą, bet nuvertina ir visą išeivijos kultūrinį lygį. Atseit, lietuvis visiškai niekam netikęs žmogus. Menkos kultūros. Kas kita okupantas: jis lietuvius Lietuvoje sutvarkė ir todėl ten, pasiremiant Urniežium, klesti ir kultūra ir ekonominis gerbūvis.

Girnakalis tačiau niekad nėra pasisakęs, kad Lietuva okupuota. Šito jis niekad ir nepasakys. Jam status kvo Lietuvoje yra idealas. Tat tarnyba Maskvai atliekama idealiai. Kaip maklerius, Girnakaliui darbas sėkmingas. Jis turgų lietuvių tarpe padarė ir tai yra jo nuopelnas.

Širvydas? Kažin, ar jis yra maklerių apgaudinėjamas, ar jis tiek naivus, kad duodasi lengvai apgaudinėjamas? Jo koncepcija, viešai skelbiama: Rusijos santvarka ne amžina, ji evoliucionuoja ir todėl su laiku /gal už šimto ar dviejų/ ji pasikeis ir Lietuvoję. Tat laukite evoliucijos padarinių. Širvydui čia verta pasakyti viena: Kažkodėl V.Širvydas sovietijai taiko evolicijos dėsnį, o sovietijai pripažįsta revoliucijos teisę. Kodėl tokia logika?

Yra dar "Vienybės" turguje dar viena svarbi moteris- Lapienė. Bet ji, deja, tikras nesusipratimas, nes ji visiškai šiuose reikaluose nesiorientuoja. Jos "nuopelnas", kad ji pasigavo Dr. Dirmeikio laišką. Bet ji nežino, kad Dirmeikis niekad nebuvo tikrai rimtas asmuo Būdamas oficiozo "Lietuvos Aido" redaktorium jis taip pat prikrėtė pokštų ir valdžiai padarė nemalonumų. Dirmeikis niekad rimtim ir saiku nepasižymėjo. Jis kraštutiniškumų žmogus.

Svarbiasia šiuo atveju "Vienybės" turgus, kurio generaliniu makleiu išryškėja Girnakalis. Jo maklerystė yra padariusi jau daug. Tai reiškinys, kuris reikalingas didesnio dėmesio ir platesnio aptarimo. Bet apie tai kitą kartą.

K. L. BENDRUOMENĖS REIKALAI

KLB KRAŠTO VALDYBOS INFORMACIJA

Nuo praeitos KLB Krašto Tarybos sesijos lig šiol į Krašto Valdybos kasą atėjo Solidarumo įnašų visai nepylinkės įmokėjo solidarumo įnašų:

Toronto	$400.00
Montreal	68.00
Vancouver	50.00
Delhi	50.00
Sudbury	49.00
Edmonton	40.00
Sault-St-Marie	36.80
Winnipeg	34.40
Calgary	25.00
Welland	24.80
Fort William	23.20
Windsor	22.40
Oakville	17.60
Rodney	10.00
Lethbridge	5.60
Viso	857.40.

Sąmatoje buvo numatyta gauti $ 1,600, iš kurių $400 už 1964 m. ir $1,200 už 1965 m. Žymi dalis apylinkių solidarumo įnašus yra atsiuntę tik už 1964 m. Solidarumo įnašų visai nėra atsiuntę Hamiltono, Londono, St. Catharines, Otawa, ir Pembroke apylink.

Būtų labai geistina, kad visos apylinkės iš solidarumo įnašų atsiskaitytų iki sekančios Krašto Tarybos sesijos, kadangi sąmata sudarinėjama nuo sesijos iki sesijos.

Lietuvių Dienas ruošiančių apylinkių atsiskaitymas iš gauto pelno vienokiu ar kitokiu būdu padaromas fiktyviu ir visai neatatinka Krašto Valdybos nustatytam 50% ir 50% santykiui.

Reikėtų arba pakeisti tą pelno paskirstymo santykį, arba laikytis Krašto Tarybos nutarimų.

P. Rudinskas
Krašto Valdybos Iždininkas.

Raudonosios Plunksnos organizacija, jungianti visas Montrealio šalpos organizacijas, prašo visus aukoti šalpos reikalams.

SAUGUS, TEISINGAS PAJAMŲ INVESTAVIMAS
KAPITALAS IR PALŪKANOS
BESĄLYGINAI GARANTUOTOS

5 1/2 %

GARANTUOTI INVESTAVIMO PAŽYMĖJIMAI
3, 4 ar 5 metai 5½% 1 ar 2 metai 5%
6 iki 10 metų 5¼%.
Teirautis: 875-2800
Eastern & Chartered
Trust Company
625 Dorchester Blvd. West
Montreal.
TARNAUJA KANADAI VIRŠ 70 METŲ

Canadian Vickers Ltd.
Machine Shop pasiūlymai

- Milling Machine Operators
- Turret Lathe Operators
- Radial Drill Operators
- Toolmakers
- Ingersoll Operators
- Planer Operators
- Lathe Operators
- Tool Designers
- Vertical and Horizontal
- Boring Mill Operators

Suinteresuotieji turi būti pilnai prityrę, sugebą naudotis brėžiniais ir mokėti patys nusistatyti mašinas.

NORMALUS DIRBANČIŲJŲ SOCIALINIS APRŪPINIMAS.

Kreipkitės asmeniškai Employment office
4970 Notre Dame East. Montreal, P. Q.

Mokslo metus pradedant

KO JAUNYSTĖJE IŠMOKSTI, VISĄ AMŽIŲ TURI

Garbė svetimom kalbom kalbėti, bet didelė gėda savosios gerai nemokėti.
Jonas Jablonskis.

Prasidėjo nauji mokslo metai. Visas mokyklas užliejo mokinių bangos, naujo gyvenimo srovė.

Paprastose mokyklose, ar tai jos yra pradinės, ar aukštesnio laipsnio- gimnazijos, ar ir aukštojo mokslo- kolegijos bei universitetai, visose mokslas normalios prigimties mokiniui nėra sunkus. Reikia tik - tai laikytis tvarkos: kasdien paruošti pamokas. Tokiu atveju visose tose mokyklose besimokantiems niekad laiko nepritrūksta. Tiesa, aukštosiose mokyklose, jeigu studentas yra pasiryžęs siekti aukštesnių pakopų, visada atsiras studijuojančiam darbo, norint gilintis į pasirinktą sritį. Tokiu atveju gali būti tasai mokslas be ribų. Bet tokių studentų paprastai nėra daugiausia. Eilinis gi studentas visada gali turėti laiko normaliai studijuodamas.

Žinoma, kiekvienas moksleivis, tiek pradinio, tiek aukštojo mokslo, be tiesiogių pamokų, tiesiogio mokslo, turi visokių papildomų dalykų: sporto, saviveiklinių dalykų, kuriems, žinoma, taip pat reikia laiko. Ir tai būtina, neišvengiama. Tačiau, nežiūrint ir didžiausio "persikrovimo", normalus mokinys vis vien laiko dar turi.

Daugelis laisvalaikį sunaudoja geriems tikslams: vieni muzikai, kiti piešimui, treti rašymui, ketvirti sportui ir tt. Ir visa tai yra gerai.

Tačiau yra dar viena mūsų lietuviškojo gyvenimo sritis, kuriai taip pat reikia surasti laiko ir pasiryžimo - tai yra lietuviškoji šeštadieninė mokykla, kurioje gaunama žinių apie savo tėvų-protėvių tėvynę, savo kilmės kraštą, kuriame yra mūsų tautos šaknys, mūsų prigimtis, davusi mums tą savaimingumą, kuriuo pasižymime tiktai mes- lietuviai. Šitam reikalui mes visi lietuviai privalome rasti laiko, noro ir pasiryžimo. Mums tą įsako mūsų prigimtis, mūsų kilmė.

Šeštadieninė mokykla priima visus lietuvių ir mišrių šeimų vaikus, kurie gali savo tėvų kalbos ir nemo okėti. Jie lietuvių kalbos išmoks jau šeštadieninėje mokykloje.

Griežtai sistematizuotos bei vieningos mokyklos, vadinamos šeštadienine, Kanadoje nėra ir ateity tokios nebus, nes tenka labai atsižvelgti į vietines sąlygas, kurios kiekvienoje lietuvių kolonijoje yra skirtingos. Ir dėl tos sistemos vieningumo netenka nei sielotis. Žinoma, darytina visa galima, kad būtų laikomasi esamų ar naujai duodamų programų, kad jos būtų išeinamos kiek galima tobuliau. Bet, kita vertus, yra kur kas svarbiau, kad kiekvienoje lietuvių kolonijoje veiktų šeštadieninė mokykla, kai kur pritaikoma gal sekmadieniui, ar kuriai kitai dienai. Svarbu, kad šis lietuvybės židinys- lietuviška mokykla- vis dėlto veiktų, nors ir netesėdama visos programos pilnumoje.

Nereguliarumo priežasčių daug. Vienos jų pareina nuo to, kad trūksta mokytojų, kitos -sunkumai gauti mokyklai vietą, bet svarbiausia- tėvų supasavimas. Dažnas atvejis, kad tėvas, nors turi ir savo mašiną, bet "nenori gaišti laiko", dažniausia niekam geram nesunaudojamo. Yra, žinoma, atvejų, kad patys vaikai nenori lankyti "poilsio dienomis"- šeštadieniais mokyklos. Bet gi, vaikai visada bus vaikais. Tėvai tvarko vaikus, ypač pradžios mokykloje. Netvarka yra šeimoje, kurioje vaikai valdo tėvus. Kaip ten bebūtų visokiu atveju tėvai yra atsakingi už vaikų išauklėjimą ir išmokslinimą. Kiekvieno gi sąmoningo tėvo pareiga savo vaikus išmokyti savo kalbos ir žodžiu ir raštu.

Labai gražu, kai veikia ne tiktai pradžios šeštadieninės mokyklos, bet kai jaunimas lankąs ir vidurines ir aukštąsias mokyklas turi noro, randa laiko ir ryžtingai lanko dar tai Lietuviškuosius aukštesnius kursus, tai seminarus arba panašius lietuviškiems reikalams skiriamus dalykus.

Pradėjus mokslo metus labai malonu būtų pranešti plačiajai lietuvių visuomenei, kad toj ar kitoje lietuvių kolonijoje, kurioje praėjusiais metai šeštadieninė mokykla neveikė, šiemet veikia ir kad tėvai pasiryžę yra savo vaikus į tą mokyklą reguliariai siųsti. Tokiu atveju garbė ir tėvams ir vaikams.

J. Kardelis.

Laiškai Redakcijai

Gerbiamieji,

Prašau, jeigu tiktai galima, pasiųsti laišką Lietuvių Enciklopedijai. Dalykas yra tame, kad aš negaunu paskutinio tomo Lietuvių Enciklopedijos. Už jį pinigai, 9 doleriai, pasiųsti. Esmu parašęs laišką, bet nesmu gavęs nei laukiamo tomo, nei atsakymo į laišką. Nežinodamas, kame dalykas, turiu kreiptis į Nepriklausomą Lietuvą.

Su tikra pagarba
A. Pakalnis.
Toronto, 1965.9.5.

NL red. taip pat dar laukia paskutinio L. Enciklopedijos tomo. Tur būt jis dar neišsiųstas. Bet p. Pakalnio pasiteiravimas L. Enciklopedijai perduotas.

V. BERLYNE APIE EURO POS SUJUNGIMĄ IR R. EUROPĄ.

Birželio 8-12 d.d. Vak. Berlyne įvyko konferencija tema "Europos apjungimas ir Rytų Europa". Posėdžius suorganizavo V. Berlyne nuo 1964 m. veikią Europos Rūmai/priklausą europinio apjungimo sąjūdžiui / ir Vak. Vokietijoj veikianti Baltų Draugija. Konferencijoj skaityti aštuoni svarbūs rimtai paruošti referatai. Paliestos temos: apie Berlyno reikšmę Rytų-Vakarų konflikte, pakitimus Sovietų bloke, kontaktų su Rytais, klausimus ir galimybes, apie ūkio veiklą Vakarų ir Rytų Europoje, komunistų laikyseną dėl europinio apjungimo. Tris paskaitas skaitė pabaltiečiai: V. Banaitis /iš Miuncheno/ - "Sovietų S-gos ūkio politika Pabaltyje". dr. A. Gerutis/iš Berno/ - "Politinės europinio apjungimo perspektyvos ir Pabaltijo kraštai", latvių veikėjas ir politikas Socialistų Sąjungos Vidurio ir Rytų Europoje pirm. dr. B. Kalninš/iš Stockhdmo/ kalbėjo apie 5tų dienų padėtį Pabaltyje ir apie kontaktų galimybes. Po paskaitų buvo gyvos diskusijos. Konferencijoje, iš apie 40 dalyvių, buvo septyni lietuviai be kalbėjusių V. Banaičio ir dr. A. Geručio-dr. P. Karvelis, dr. J. Norkaitis, jr., stud. O. ir V. Bartusevičiai ir ELTOS INF. Red. V. Alseika. Kiti dalyviai: be Baltų D-jos narių, būrys - iš įvairių V. Vokietijos miestų atskridusių europinio ap apjungimo idėjos šalininkų jungimo idėjos šalininkų - vokiečių. Posėdžių dalyviams buvo parodytas miestas ir 1961 m. pastatyta "gėdos siena". Birželio 10 d. jie buvo priimti V. Berlyno savivaldybės rūmuose-juos burmistro W. Brandto vardu pasveikino senatorius Exner. Už malonų priėmimą V. Berlyne Baltų D-jos ir rengėjų vardu padėkojo D-jos Centro Valdybos vicepirm. dr. A. Gerutis.

Birželio 13 d. Berlyno Konservatorijoje įvyko Baltų D-jos surengtas minėjimas - Pabaltijo muzikos vakaras. Svečių tarpe buvo ir nuolatinių V. Berlyno gyventojų. Konferencija-koncertas paminėti V. Berlyno dienraščiuose.

ŠV. KAZIMIERO BAŽNYČIOJE - ATEIZMO MUZIEJUS.

Buvusioje Šv. Kazimiero bažnyčioje Vilniuje greitu laiku numatoma atidaryti ateizmo muziejų. Jo direktorius St. Markonis "Kom. Tiesos" atstovą informavo /nr. 164/, kad jau sukaupta daugiau kaip 1000 eksponatų. Esąs sudarytas alkų -vietų, kur senovės lietuviai rinkdavosi garbinti saulę, perkūną, medžius, augalus ir t. t. žemėlapis. Nemaža vietos muziejuje skiriama "pirmajam Lietuvos ateistui" Kazimierui Leščinskiui. Apie steigiamo muziejaus pobūdį daug pasako numatyti eksponuoti žemėlapiai, pav. "Kapitalo ir bažnyčios sąjunga", "Lietuva-Vatikano kolonija" ir pan. Ypatingai stengiamasi pavaizduoti /nuotraukomis, raštais/ "bažnytininkų ryšius su buržuazinių nacionalistų gaujomis pokario metais". E.

• Johnsoans pasirašė senatvės aprūpinimo įstatymą akivaizdoje Trumano, kuris pirmasis susirūpino tuo įstatymu.

NEUŽMIRŠKIME GERŲ LIETUVIŲ

Dr. A. Damijonaitį prisimenant

RAŠO JONAS VILIUŠIS

1960 m. rugpiūčio 30 d. Vokietijoje, Hanau/A.M./ mieste, žiauraus jekų vėžio iškankintas, mirė medicinos gydytojas Antanas Damijonaitis. Taigi jau penkti metai kai lietuvių emigracinė bendruomenė nustojo vieno savo nario, brangaus lietvio, kaipo asmens ,tikro patriotą, o ir tikrai nepamainomo profesijos nario-gydytojo,pačiam jo gyvenimo našume. Žiauraus likimo nublokštas toli nuo savo mylimos tėvynės-Lietuvos, išemigravo pagaliaus į aną pasaulį, iškur jau niekas negrįžta. Jis išsiskyrė iš mūsų tarpo,daugumos veik nepastebėtas, kas gal fatališkai ir atatiko jo santūriam, ramiai kukliam gyvenimo būdui, -gyventi ir dirbti naudingą darbą, nesiekiant sau asmens garbės ir reklamos, Jis mirė nesulaukęs galimybės grįžti į savo mielą tėvynę , numylėtą Lietuvą, nespėjusią dar išsilaisvinti iš kruvinos rusiškai sovietiškos Maskvos okupacijos, -vergijos su aiškioms genocido pasekmėmis.

Antanas Damijonaitis buvo tikras Nepriklausomos Lietuvos sūnus, išgyvenęs visus jos laisvės kultūrinio ir ekonominio progreso etapus. Jos globoje jis augo, brendo, dirbo ir mokėsi, pasiruošė medicinos gydytojo profesijai-gražaus ir laimingo gyvenimo perspektyvos buvo čia pat... Deja, žiaurus likimas nutraukė jo gyvenimo siūlą per anksti... Daug per anksti... Nors tai ne pirmas ir ne vienintelis atsitikimas. Jis prilygsta likimui ištisos eilės mūsų lietuvių patriotų,kurie pasirinko laisvę vietoj vergijos! Jų kapai praturtina tolimiausius kraštus ir kontinentus, bylodami apie jų tėvynės Lietuvos skaudų likimą, patekusios į kruviną komunistinės Maskvos vergiją! Gal tik vienintelė paguoda,kad jie gyveno kaip žmonės laisvi, naudojosi visomis teisėmis į asmens laisve, kaip kad dera kultūringuose ir laisvuose kraštuose , ir mirė nenužmoginti,kai tuo tarpu ištisa eilė tokių pat brolių lietuvių, pasilikusių pavergtoj Lietuvoj,pergyveno rusiškus kacetus,kalėjimus, trėmimus į šalto Sibiro tundras ir mirė vergais-kankiniais, kruių kapus jau niekas neužregistravo ir jų jau niekas neaplankys! Rusiškas vėžys naikina lietuvių tautos ir Lietuvos pagrindus!

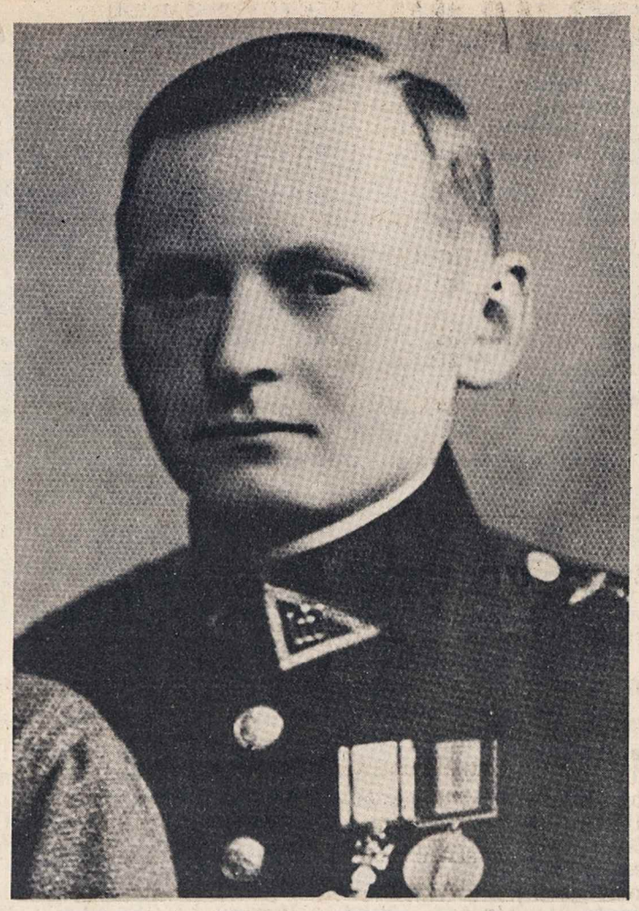

DAKTARAS ANTANAS DAMIJONAITIS

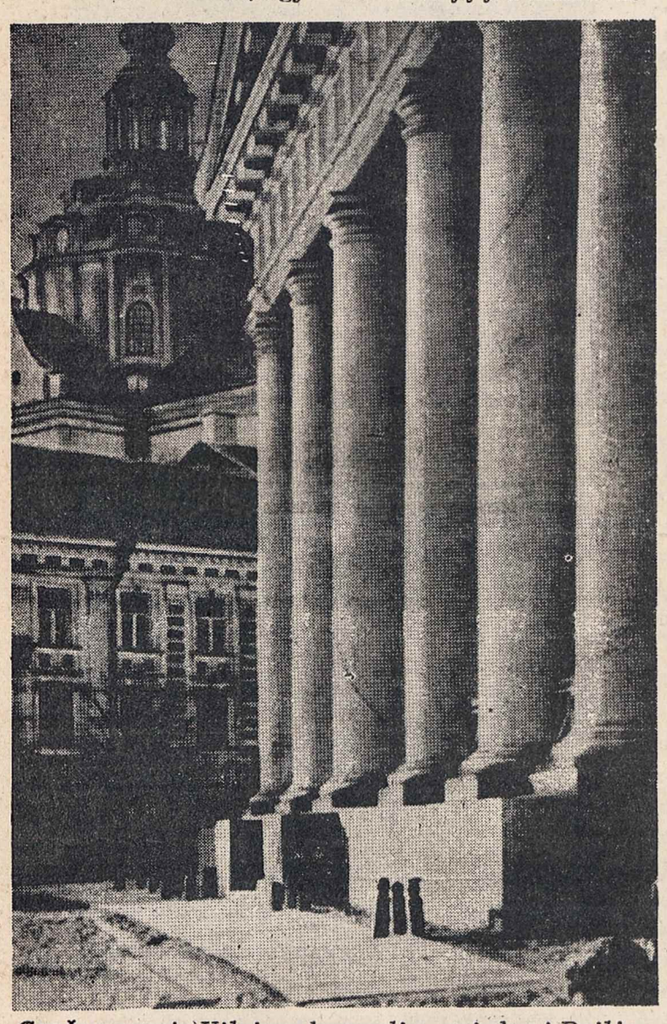

Gražus senojo Vilniaus kampelis- vaizdas į Dailės muziejų, Šv.Kazimiero bažnyčią, kurią Lietuvos okupantas pavertė sandėliu. Dailės muziejus statytas garsaus Vilniaus architekto, Stokos- Gucevičiaus.

Antanas Damijonaitis gimė 1901m. gruodžio m. 7d. Šakių ap. Jankų val. Lūšnos kaime,stambesnio pažangaus ūkininko šeimoje, kilusio iš gilumos Zanavykijos, nuo Griškabūdžio. Vėliau persikėlė į Stuguičių kaimą,prie Barzdų, kur jo tėveliai nusipirko gražų ūkį.Pradžios mokslą įgijo Barzduose 1913m,taigi prieš pat pirmąjį karą. 1918m. įstojo į Mariampolės Žiburio g. 3-čią klasę. Vėliau persikėlė į Vilkaviškio gimnaziją, bet jau 1921m.buvo mobilizuotas iš šeštos klasės jau Nepriklausomos Lietuvos kariuomenę. Baigė savo mokyklos V-tą laidą leitenanto laipsniu ir paskirtas į aviaciją.1926m baigė aviacijos kursus ir pakeltas į vyr. leitenanto laipsnį.Dar betarnaudamas aviacijoj vakarais lankė Fil.Dr.Tumėno brandos kursus ir 1929m. birželio mėn. gavo brandos atestatą. Tais pat metais pakeltas į kapitono laipsnį. 1934m.išėjo į atsargą.Apdovanotas Nepriklausomybės medaliu ir Vytauto Didžiojo ordinu.

Užbaigęs garbingai karinę tarnybą, Antanas nesėdėjo rankas sudėjęs pensijos globoje. Jis troško pažangos, mokslo, jautė tikrą reikalą pasinaudoti gražia proga ir savo energija-geriau pasiruošti savo tautos ateities tarnybai.

1935m. -1940m. jis uoliai išklausė medicinos kursą Vytauto Didžiojo universitete Kaune.Bet čia pirmoji sovietų okupacijasutrukdo jo planus,nors neperilgam. Nuo 1941 iki 1942 m. jis buvo priverstas su šeima pasitraukti į Vokietiją.

1943m. grįžęs į Lietuvą įsigijo medicinos gydytojo teises ir atliko stažą Kauno universiteto klinikose.

Jau 1944m. vertėsi privatine gydytojo praktika Krakėse,Kėdainių ap.Tais pat metais artėjant raudonajamtvanui-antrai sovietinei okupacijai, -pasitraukė su visa šeima į Vokietiją,kur ir dirbo įvairiose vietose kaip gydytojas . 1945 m. galutinai apsigyveno Hanau/A.M./mieste lietuvių pabėgėlių stovykloje ir dirbo savo profesijoje prie UNRRA/United Nations Relief and Rehabilitation Administration/ ligoninės laboratorijos vedėju. Vėliau dirbo prie IRO/International Refugees Organization/.Stovyklai susilikvidavus /daugumai pabėgėlių išemigravus į kitus krastus/, ilgesnį laiką dirbo kaipo medical officer Frankfurt'e /A.M./ to pat IRO žinioje. Nuo 1957m. dirbo savo specialybėje USA armijos pagelbiniuose daliniuose iki savo mirties 1960 m. rugpiūčio 30d.

Antanas Damijonaitis vedė 1925m.Kaune mokytoją Jadvygą Bujanauskaitę ir užaugino gražią šeimą:keturis sūnus ,Algimantą, Vitalį, Vingaudą, Danuką ir dukterį -Dalią. Šiuo metu sūnus Algimantas ir jau inžin.Vitalis gyvena Čikagoje, Vingaudas įšventintas į kunigus 1964 m.Romoje,gyvena Vokietijoje, kaip ir jaun. sūnus Danukas , o duktė Dalia studijuoja universitete/jau emigravo į USA/.

Be savo tiesioginio profesinio darbo emigracijoje, Antanas Damijonaitis aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje. Daug rūpesčio padėjo vasario 16 gimnazijos reikaluose.Buvo tėvų komitetė ir kurį laiką buvo tos gimnazijos pirmininku jos finansinių sunkumų laikotarpyje. Savo liuoslaikiu dirbo su sendraugiais ateitininkais. Buvo skautas.

Kaipo švelnaus ir jautraus būdo, Antanas labai sielojosi Lietuvos, lietuvių ir savųjų likimu. Jo paskutinių laikų laiškuose atsispindėjo pasilgimas savųjų, savo krašto,gimtinės, laukų ir pievų ir plačių Lietuvos girių.Nostalgija ir susirūpinimas likimu savo artimųjų,pasilikusių už geležinės uždangos /tėvelis jau mirė, du broliukai okupanto nužudyti dar budelio Stalino laikais/ buvo jo vienu iš daugelio rūpesčių. Ne baisi jam buvo besiartinanti mirtis. "Ak, numirti, nesunku,užmerki akis ir tiek, bet tiem,kurie lieka, tai sunku" -jo viešas pareiškimas besiartinančiai jo žemiškos kelionės pabaigai... Tai sakydamas,jis ypatingai norėjo pabrėžti savo susirūpinimą dėl pasiliekančios šeimos svetimoje žemėje.Kai kiek anksčiau, dar būdamas visiškai sveikas,rašė apie savo naują butą netoli Hanau kapų: "panorėjęs mirti,keletą žingsnių žengei ir esi vietoje" -atrodo juokavo... Deja, tų keleta žingsnių jam pačiam nereikėjo daryti-jį atnešė... Didžiausias būrys artimųjų iškilmingai atlydėjo paskutiniam"sudiev" į jo amžino poilsio vietą. Šaltas granitas su įrašu: "A.A. Dr.Antanas Damijonaitis" Hanau kapuose liks amžinu liūdininku , kad čia ilsisi taurus lietuvis, pamilęs laisvę ir smerkiąs dabartinę savo tėvynės Lietuvos genocidinę okupaciją.

J. Viliušis

Montrealis
1965m. rugsėjo m. 1d.

Dr. J. Maurukas, sukūręs naują sistemą cheminiams tyrimams.

Dr. J. Maurukas yra sukūręs naują sistemą laboratorijos cheminiams tyrimams. Savo namu rūsyje, per keletą metų pats padirbo precizinį aparatą, reikalinga šiai naujai sistemai.

Šią savo naują sistemą ir darbo aparatą dr. J. Maurukas pademonstravo kovo 27 Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos susirinkime.

Jo išradimas ir sukurtoji nauja sistema susilaukė platesnio susidomėjimo. Birželio mėn. dr. J. Maurukas skaitė paskaitą ir demonstravo savo išradimą chemikų suvažiavime Columbus, Ohio. Rugpiūčio 30 Chicagoj visuotiniame Klinikinių (Biologų) Chemikų suvažiavime dr. J. Maurukas skaitė paskaitą tema:

Nukelta 7-an psl.

Vilniaus bažnyčių siluetai ir bokštai: Bernardinų, šv.Mykolo, šv. Onos, toliau viena gražiausių Vilniaus bažnyčių- šv. Jono, buv. studentų bažnyčia, iš kurios Lietuvos okupantas rusas padarė prekių sandėlį. Ši nuotrauka senesnių laikų, nes dabar ant tų bažnyčių kryžių jau nėra.

VYT. RIMKEVIČIUS. ROMANAS

STUDENTAI

47.

XXXVI. ATSISVEIKINIMAS

Pro ąžuolą takeliu nubėgo mergina ir sustojo ant Sietuvėlės kranto. Lengvas vėjelis pleveno jos rausvą šalikėlį, nusidriekusį per šviesaus pavasarinio apsiausto petį. Lino spalvos garbanos, prisagstytos žibuoklių, krito ant pečių, raitėsi ant kaktos.

Luokiškė — ne Rimos Rimaitytės gimtinė. Bet Suvalkijos lygumos panašios. Vilniuje Rima išsiilgdavo jų ir kartais sapnuodavo beržyną, sūpynes, eidavo basa per rasotą pievą.

Rima gerte gėrė eglių spygliais kvepiantį orą.

Iš parko tankmės išlindo Dzūkas ir pabėgėjęs pasislėpė už ąžuolo.

Kaip viskas negerai išėjo! Vincas pakvietė kambario draugus nuvažiuoti pas Stasę. Girdi, ji džiaugsis, ir jums prasivėdinti ne pro šalį. Išvažiavo visi. Dzūkas su Rima, Antanas, Marytė ir Vincas. Šiandien dingo pavyzdingas studentas Kalnėnas. Vėl pasirodė Dzūkas. Atrodo, kas čia blogo, bet vis dėlto... Dar traukinyje jis ėmė įrodinėti, kad pats nenaudingiausias mokslas yra istorija: skaičiuok, keliom vinim buvo pakalti Sardanapalo batų puspadžiai, koks faraonas mušėsi su kitu faraonu, kelintais metais teikėsi gimti kažkoks karaliukas... Važiuodamas iš Meškonių, jis garsiau už visus dainavo ,,Antelę", o pas Stasę, paėmęs ant rankų Nastutę, be jokių įžangų pasakė: ,,Dzievaž! Man tokią dukrą!.."

Su Saliamu Dzūkas tuojau rado bendrą kalbą apie taboką, arklių ligas ir vaišinosi cigaretėmis. Nors ir labai prieštaraujant Saliamienei, atėmė iš jos muštuvį ir šaukėsi draugus, kad jam padėtų mušti sviestą.

Jie keturiese išėjo apžiūrėti Zypliškės parko. Abu Žibučiai, Vincas ir Stasė liko namuose. Antanas ir Marytė kažkur nuklydo, bet Dzūkas per daug nesigraužė, kad sumažėjo kompanija. Juk su juo buvo Rima.

Jiedu klaidžiojo po alėjas, landžiojo po krūmus, skynė žibuokles, fotografavosi... Dzūkas prisagstė Rimos plaukus žibuoklių ir apkabinęs pabučiavo ją. Rima su nuogąščiu pasižiūrėjo į Dzūką ir pabėgo. ,,Jis toks pat... nė kiek nepasikeitė... Rytoj kitą..."— kaito Rimos veidai. Ilgai bėgo, kol pagaliau sustojo ant Sietuvėlės kranto. Prieš ją atsivėrė lyguma. Iš karto lyg ir nematė jos, bet pamažu įsiklausė į lygumą, įsižiūrėjo į ją.

Prie Sietuvėlės, lankoje, margavo kolūkio banda. Upelio krantu vingiavo senais gluosniais apsodintas kelias. Keliu šuoliavo raitelis. Žirgas sulėtindavo žingsnį, papurtydavo karčius ir, ištiesęs jauną, stangrų kaklą, nusižvengdavo. Bet neilgam. Jis vėl nešė šuoliu gal brigadininką į kolūkio valdybą, gal ką nors į MTS. Kelias ištuštėjo. Šiandien sekmadienis. Pietų metas.

Rimą sužavėdavo kiekvienas naujas įspūdis: ji verkė lyg vaikas, žiūrėdama filmą ,,Įstatymo vardu", galėjo valandą žaisti su užklydusiu į bendrabutį kačiuku, ligi vėlyvos nakties prasėdėti prie įdomios knygos. Ji galėjo žiūrėti neatsižiūrėti į lygumą, išvingiuotą keliais ir takeliais. Nieko ypatingo joje. Kaip ir žmogaus sieloje... Geriau įsižiūrėk — ir pamatysi, kiek spalvų, kiek gyvybės joje, kiek pavasariško džiaugsmo!

Prie Rimos priėjo Dzūkas ir palenkė galvą:

— Mušk mane! Na, suduok...

Rima perbraukė ranka per susivėlusius Dzūko plaukus. ,,Ne, jis bus kitoks... Bus..." Ji mylėjo Dzūką tokį, koks jis buvo.

Jie vėl dingo parke.

Takeliu nuo ligoninės prie ąžuolo traukė ir Marytė su Antanu.

Marytė nešėsi rankoje siuvinį, užtemptą ant lankelio, Antanas drožinėjo lazdelę.

— Štai ir tas milžinas... — tarė Antanas, apėjęs ąžuolą ir pastuksenęs jo kamieną lazdele.

Marytė atsisėdo po ąžuolu, padėjo šalia siuvinį su nebaigta siuvinėti briedžio galva. Marytei kasos vėl ataugo, tik dabar, su įrištais mėlynais šilkiniais kaspinais, jos nebebuvo juokingos.

Antanas atsisėdo šalia. Jie tęsė nebaigtą pokalbį.

— Kaip, Maryte? — klausė Antanas.

Marytė nieko neatsakė.

— Tu suprask. Tuojau skirstymas,— Antanas paėmė jos ranką. — Tave vienur, mane kitur. Aš negaliu šitaip.

Anksčiau lengva buvo paklausti: ,,Kaip, Antanai, ar tinku tau į žmonas?.." Dabar reikėjo atsakyti į šį klausimą: taip ar ne? Marytė klausė savęs: ,,Gal nemyliu Antano, gal tik pripratau? Meilės nepasversi. Jei būsiu žmona, niekados negali būti to, kas buvo su Baltrėnu. Niekados."

Ji vis dar nebuvo tuo tikra.

— Žiūrėk... — Marytė parodė ant ąžuolo šakos tupinčią voveraitę.

Išlindo pūstauodegė iš drevės, pasižiūrėjo į Marytę ir Antaną, sėdinčius po ąžuolu, ir dingo šakose.

Antanas atsargiai apkabino Marytę. Ji prisiglaudė, tvirtai apsivijo rankomis apie Antano kaklą. Tai buvo jos atsakymas.

Iš beržynėlio išlindo Dzūkas: basas, paraitytomis kelnėmis. Žengė žingsnį, apsidairė. Antanas ir Marytė stebėjo, ką jis toliau darys. Dzūkas greitai nubėgo prie vieno beržo, patūnojo už jo, perbėgo prie kito. Netrukus išaiškėjo Dzūko kėslai. Jis pritūpė prie beržo, iš kurio tekėjo sula į medinę rėčkelę. Pasisėmęs sulos puodelį, padarytą iš popieriaus, Dzūkas tokiu pat būdu grįžo atgal į mišką.

Nukelta 4-an psl.

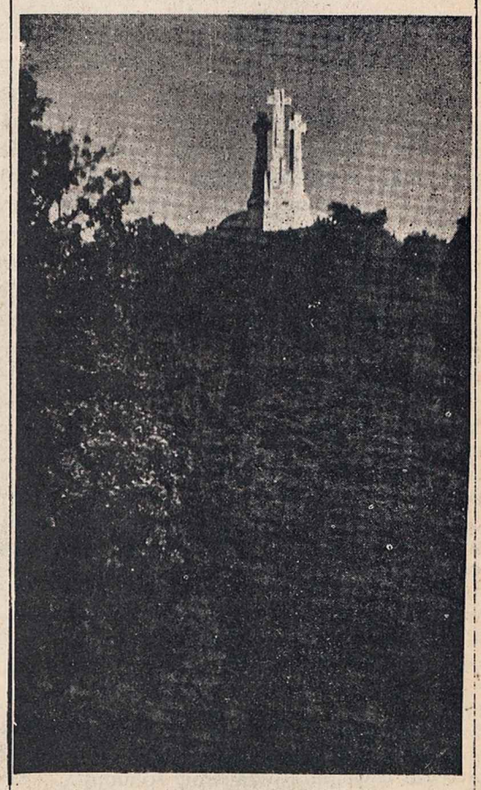

Trijų Kryžių kalnas Vilniuje.

Apie šį kalną yra daug pasakų, legendų ir padavimų. Tai kalnas apipintas legendomis. Jame trys kryžiai buvo Vilniaus tam tikras simbolis, iš kurio Vilnius buvo atpažįstamas. Lietuvos okupantas, naikindamas Lietuvos istorijos pėdsakus, sunaikino ir šiuos kryžius.

KULTŪRINĖ KRONIKA

NAUJI LEIDINIAI

Albinas Baranauskas. KARKI UPĖNUOSE. Premijuotas romanas, premiją gavęs Draugo metiniame konkurse. Išleido Lietuviškos knygos klubas, 4545 W. 63 St. Chicago, Ill., 60629, USA. 224 puslapių, 2.50 dol.

Mykolas Vaitkus. ŠERKŠNO SIDABRAS. 1953–1964 m. Aplanką piešė P. Jurkus. Eilėraščiai. 86 pusl., kaina 1.50 dol.

PASIGENDA LIETUVIŲ MUZIKOS ŽODYNO

Lietuvoje pasigirsta balsų kad apie lietuvių muziką mažai žinoma užsienyje, kad muzikos leksikonuose apeinamos lietuvių muzikų pavardės. Neseniai "Lit. ir Mene"/nr. 34/ Vyt. Jurkštas pasiūlė pradėti ruošti kapitalinį lietuvių muzikos žodyną. Tikimasi, kad toks žodynas galėtų patekti ir į užsienio kraštus, nes, esą, Lenkijoj, Vokietijoj ir Čekoslovakijoj bei kitur lietuvių kalba yra gerai žinoma. E.

• Sovietijoje, Europoje, gastroliuoja New Yorko baletas.

ALEKSANDRYNAS

Kultūros Fondo pirmininkas Zigmas Dailidka nudžiugino posėdžio dalyvius parodydamas iš spaudos jau išėjusį "ALEKSANDRYNO" III-jį tomą. Tai užbaigtas didelis, svarbus ir reikšmingas darbas. Čia pat padalino ir "KNYGŲ LENTYNOS" leidimą, kas, be abejo, kaip ir žurnalas "GIMTOJI KALBA", pelno neneša...

PEDAGONINIAME LITUANISTIKOS INSTITUTE,

kuris veikia Chicagoje, mokslas pradedamas rugsėjo 18d., šeštadienį, 9v. 30 min. ryto. Šį semestrą dėstomo šie kursai: lietuvių kalbos sakinio struktūra ir jo skyryba, vertimai iš anglų kalbos /D. Veličką/, pasaulio lietuvių istorija /V. Liulevičius/, lietuvių kalbos metodika ir mokyklinė praktika /A. Dundulis/, lietuvių kalbos morfologija ir akcentologija / K. Gervilas /, literatūrinės srovės /klasicizmas, sentimentalizmas, roamantizmas/ ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje /D. Veličkaitė/. Kurie galvoja lankyti Institutą, bet dar nėra užsiregistravę, prašomi atvykti aukščiau minėtu laiku užsiregistruoti. Neakivaizdinis /korespondencinis/ Institute einamų dalykų dėstymas vyksta be pertraukos. Galima registruotis bet kada ir bet kur gyvenantiems. Kreiptis šiuo adresu: P. L. Institutas 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636.

NMP Seserys priima į vaikų darželius vaikus Montrealy ir Toronte

• Maskvoje veikiąs Min. Tarybos Valst. kinematografijos komitetas kelioliką Lietuvoje kino ir filmų srityje dirbančių apdovanojo "TSRS Kinematografijos žymūno" ženkleliu. Apdovanotųjų nuopelnas – nacionalinės kinematografijos vystymas. Ženklelį gavo aktoriai G. Balandytė – Vabalienė, B. Babkauskas, D. Banionis, A. Masiulis ir J. Miltinis. Tokį pat ženklelį gavo dar įvairūs Kino studijos darbuotojai, kaip P. Danilovas, L. Nikitina, kronikos režisierė A. Pavlova ir visa eilė kitų.

• Prof. St. Mastauskiui birželio 14 d. sukako 75 m. amž. Sukaktuvininkas, ilgametis Dotnuvos žemės ūkio akademijos dėstytojas.

TĖVO BRUNO MARKAIČIO KANTATA JAUDINO TŪKSTANTINES MINIAS

Mums brangus kiekvienas kultūrinis mūsų tautos žmonių pasireiškimas, yapč brangus kiekvienas kūrybinis laimėjimas. Šie faktai būtini visuomenės žinojimo. Kai šiemet, minint gedulingas Lietuvos okupacijos sukaktuves Čikagoje tam tikslui buvo suruoštas simfoninis koncertas, solistams dalyvaujant, muzikų, jų tarpe ir kompozitorių, buvo pasisakyta apie koncerto programą, bet ligšiol nebuvo pasisakymų apie naujus kūrinius, kurie tame koncerte buvo išpildyti. Verdi Rekviem seniai jau žinomas, bet Br. Markaičio naujas kūrinys-Vilniaus varpai- nebuvo vertintojų aptartas. Tiktai dabar kompozitorius Prof. J. Žilevičius Žvaigždėje bent kiek jį aptarė. Šį aptarimą verta žinoti visiems, kas domisi savaja kultūra. NL red.

„Šių metų birželio 15 d. McCormick Place, Čikagoje, 25-rių metų nuo Lietuvos okupacijos proga buvo didingas koncertas paminėti žuvusiųjų ir kenčiančių už Lietuvos laisvę. Tą minėjimą — koncertą parengė Čikagos Lietuvių Opera, vadovaujama V. Radžiaus. Programą atliko Čikagos Simfonijos 85 narių orkestras, iš keturių chorų sudarytas vienas jungtinis 150 narių choras ir 7 mūsų žymieji solistai (Pr. Bičkienė, D. Stankaitytė, Ald. Stempužienė, Al. Giedraitienė, St. Baras, Alg. Brazis ir J. Vaznelis). Visam tam būriui vadovavo dirigentas Aleksandras Kučiūnas.

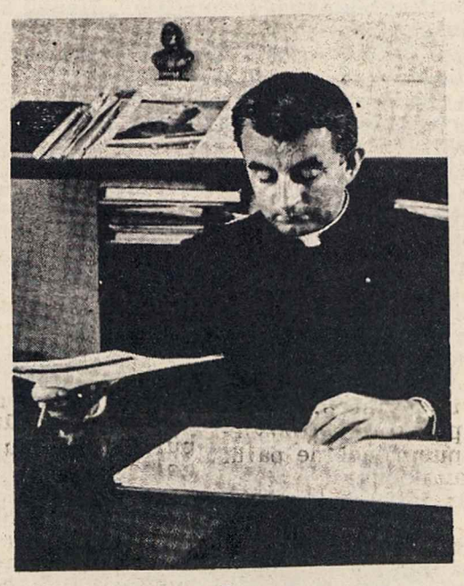

Toliau Prof. J. Žilevčius rašo: Kantata buvo atlikta antroje dalyje tęsėsi apie 40 minučių. Nors kantata yra vienalytis kūrinys, bet savo pobūdžiu sudaro 11 ilgesnių bei trumpesnių dalelių: trys solistai pavieniui, su choru, duetai su choru, keturių rūšių chorai – du mišrūs ir po vieną moterų ir vyrų, prie to dar vienur kitur Vilniaus varpų skambėjimas, kas sudaro labai daug muzikinio spalvingumo ir klausytojui ir suteikia daug malonumo.

Nepaprastai jautrus tekstas, primenąs nūdienę Lietuvos padėtį, žuvusiuosius, ištremtuosius, persekiojamuosius, krašto ilgesį, taip veike klausytojus, kurie (5.000 minia) lyg žado netekę, užburti, klausėsi šio žavingo kūrinio. Ir todėl retas tegalėjo susilaikyti nuo ašarų, kai choras pabaigoje susijungė į vieną bendrą garsų pasaulį, kai solistai ir varpai pradėjo skambinti, aidint žodžiams:

Iš toliausių tėvynės kampų
Atsišaukia aidais Nemune,
Ir kur eisiu, vis lydi mane
Balsas Vilniaus varpų.

Paklausyki . . . Ir tau ir visiems,
Kai tik audra pakils, kai sutems,
Ima gausti viltingi varpai.

Ir mes tikim, — mus, Dieve, vedi,
Ir giliai milijonų širdy
Skamba Vilniaus varpai.

(K. Bradūnas)

Tą dalį atliekant dviejuose padalytuose mišriuose choruose skamba kiekviename varpų grupės, o orkestre jų dar daugiau, ir solistai ima savo spalvingais balsais aukštąsias gaidas. Tas sudaro begalinį įspūdį, tai kantatos muzikinės minties aukščiausioji vieta. Po to minia neapsakomu griausmu ir begaline jėga pripildė salę plojimais, nes prasiveržė susikaupę, tiesiog spontaniškai nesuvaldomi **jausmai. Plojo ir plojo ilgai, daug kartų iššaukdama dirigentą su solistais /Pr. Bičkienė, A. Giedraitienė ir A. Brazis/. Sunku aprašyti įspūdį koncerte nebuvusiam. Tie, kurie buvo, amžinai jį prisimins.**

Šiomis milžiniškomis ovacijomis minia iškėlė pirmon vieton tėvo Bruno Markaičio kantatą prieš garsųjį Verdi kūrinį. Pasirodė, kad lietuviškai sielai s a v a prakilnioji kūryba yra artimesnė už pasaulinius šedevrus! Tai nuopelnas gabaus Markaičio kūrybos, kuri panaudodama K. Bradūno poeziją sugebėjo lietuvio sielai suprantamai prakalbėti. Tai gali padaryti tik plataus masto dideli kūrėjai, kokiu pasirodė esąs tėvas Markaitis Didelė garbė jam už tai.

Imant iš muzikinio taško, kūrinys yra gilaus, sukurtas naujosios muzikos kryptyje, nors labai neatsitolina nuo klasikinės-akademinės muzikos. Daugely vietų artimai jaučiasi lietuviškų liaudies meliodijų aidai. Tos meliodijos nekopijuotos, bet taip artimos ir savos, rodos, kur tai girdėtos. Čia autorius pasirodė esą gilus lietuvis, sugebantis lietuvių sieloje nugirsti savo tautos meno aidus.

Tuo savo kūriniu autorius padovanojo lietuvių tautai didžiulį kūrinį — KANTATĄ, kurios pirmas pristatymas vyko tokiuose iškilminguose rėmuose. Tai trečia didžioji mūsų muzikinėje literatūroje atspausdinta kantata. Bet nė viena nebuvo taip didingai parodyta visuomenei kaip ši. Gaila, kad autorius tarnybos reikalais, kaipo lietuvių tėvų jėzuitų provincijolas, turėjo išvykti Romon ir negalėjo išgirsti savo kūrinio. Bet jo klausėsi sielos gelmėse, būdamas Romoj."

Prof. J. Žilevičius

TREJOS DEVYNERIOS

VEDA DR. GUMBAS

TAIP SOVIETUOSE TEISIAMI NUSIKALTE KOMUNISTAI

Upper right: He cried himself out. . . .
From top to bottom: To the court with him! . . . Or we shall mete out a severe reprimand! . . . Or perhaps we ought to limit ourselves to a simple reprimand? . . . We'll give him a vacation in the south!
—From Krokodil (Moscow), Aug. 10, 1963.

KAS NEDIRBA-TAS NEVALGO

Prieš srovę

Caption upper right: Labor for the good of society—the sacred duty of every person. (From the draft program of the CPSU.)
Sign over dam: He Who Does Not Work Does Not Eat.
Caption below: Against the current.
—From Krokodil (Moscow), Oct. 20, 1961.

STUDENTAI

Atkelta iš 3-čio psl.

Ant tebekvepiančių šviežių medžiu gonkų sėdėjo Stasė ir Vincas. Vežimėlyje miegojo Nastutė. Po kiemą strapaliojo ožiūkštis.

Kai Vincas pirmą kartą pamatė Nastutę, pagalvojo: „Gerai, kad ji panaši į Stasę... O pagaliau man vis vien, į ką panaši!.." Bet dabar galutinai save įtikino: „O vis tik gerai, kad į Stasę...",— nors niekas dar nebūtų galėjęs pasakyti, į ką panaši mažoji.

Stasė, apsivilkusi balta gėlėta suknele, per pečius nusvarinusi kasas, tyliai niūniavo. Vincas pritarė. Jie dainuodavo, kai neturėdavo apie ką kalbėti. Vis geriau negu kurti tyla.

Kalbėti apie mokyklos dienas nesinorėjo. Apie ateitį jie nekalbėdavo. Vincas žinojo, kad Stasė galvoja palikti Nastutę pas mamą ir grįžti į Institutą, nors tą savo sumanymą pati Stasė dažnai sugriaudavo: „Ne, negalėsiu... Negaliu aš jos palikti. Jokiu būdu negaliu. Reikės į neakivaizdinį..." Ji daug pasakodavo apie Nastutę: kaip jinai nusišypso, kaip atpažįsta žmones. Vincas tik pritariamai linguodavo galvą.

Stasė liovėsi niūniavus.

— Neatvažiuok pas mane, Vincai,— ji pasakė taip, tartum tai būtų tolimesni dainos žodžiai.

— Kodėl? — sukluso Vincas.

— Mums reikia nesusitikti. Ir, gal būt, ilgam...

— Čia jau iš riterinių romanų!..

— Aš nemoku pasakyti — kodėl, bet jaučiu. Juk tu gali tai padaryti, Vincai?..

— Gerai,— sutiko jis.

Stasė tokio atsakymo nelaukė. Jai pasirodė, kad Vincas labai greit ir lengvai sutiko, kad jam nesunku buvo pasakyti tą žodį.

Sugrįžo iš Zypliškės draugai. Saliamienė visus vaišino šviežiu pienu. Nuo studentų balsų ir naujų gonkų pajaunėjo Saliamo kiemas, gryčia, jau daug metų baltomis langinėmis žiūrinti į Sietuvėlę.

Saliamas šildėsi saulutėje, atsisėdęs prie klevo šalia daržinės. Jis buvo be kaklaraiščio, apsivilkęs baltutėliais marškiniais, ant kelių pasidėjęs juodą siaurabrylę skrybėlę.

Per lygumas plaukė vakaras. Į klubą rinkosi jaunimas. Ėjo po vieną, būreliais. Per laukus atskriedavo merginų balsai, juokas ir išnykdavo šiltame ore.

Dzūkas priėjo prie Saliamo, ir jiedu užsirūkė.

— Ką taip galvojate, dėde Saliamonai? — pasiteiravo Dzūkas.

— Žiūriu į jus ir galvoju,— atsakė Saliamas.

— O ką galvojate? — vėl paklausė Dzūkas.

— Visko nesupaisysi, vaikeli...

Abu tylėjo.

— Smuikuoti eisiu, — atsikėlė Saliamas. — Prižadėjau.

Netrukus taku į beržinkelį nusidriekė svečiai. Juos lydėjo Stasė ir Saliamas. Jis ėjo pirmas, po pažastimi pasikišęs savo seną smuiką. Priėjo kelelį, vedantį į klubą. Saliamas sustojo.

— Laimingo kelio jums, vaikai. Atvažiuokit... — jis paspaudė studentams rankas, užsidėjo skrybėlę, nusisuko.

— Pagrokit ką nors atsisveikinimui,— paprašė Dzūkas. — Stasė pasakojo, kaip jūs grojate...

Saliamas, tartum neišgirdęs Dzūko, nuėjo keleliu link klubo, apsodinto eglių gyvatvore.

Studentai prie beržinkelio atsiskyrė su Stase. Jie pamažu traukė keliu į MTS, iš kur mašina važiuos į Meškonis. Vincas su Stase truputį atsiliko prie trijų beržų.

Staiga pasigirdo smuikas. Prie gyvatvorės grojo Saliamas. Studentai sustojo, įsiklausė.

Smuiko balsas virpėjo, plaukė per laukus, čia pritildamas, čia vėl pravirkdamas, lyg kažko brangaus netekęs, čia prasiveržęs linksma daina. Vis su didesniu ilgesiu ir kerinčia jėga dainavo seno smuiko stygos...

Rima atsirėmė į beržą ir žiūrėjo į Saliamą, kuris iš tolo atrodė toks mažutis. Dzūkas rinko žibuokles iš jos plaukų. Antanas atsisėdo ant kelmo ir baigė drožinėti lazdelę. Marytė žvelgė į ramiai drožinėjantį Antaną. „Negi tai mano vyras?.."— ji klausė savęs.

Vincas su Stase atsisveikino tylėdami.

O Saliamas tebegrojo, ant šakos pakabinęs apdėvėtą siaurabrylę skrybėlę, senomis, protingomis akimis žvelgdamas į laukus, kuriuose prabėgo jo paties ir jo tėvų gyvenimas, kuriuose žmonės džiaugėsi, liūdėjo ir augino duoną.

Saliamas grojo savo meilę tiems žmonėms, grojo atsisveikinimą.

XXXVII. RYTAS

Permatomas rūkas supo laukus. Tolumoje jis susiliejo su Sietuvėlės krantais. Balsvoj migloj nyko sodybos su jovaruose iškeltais gandralizdžiais, alksnynai ir Zypliškės miškelio kraštas. Kur-ne-kur ant kalvelės pasirodydavo dvi šviesios akys, lyžteldavo šviesos juostom miglą, bet neprasiskverbdavo pro ją — traktorius atsikosėdavo ir pasukdavo atgal. Jo ramus burzgesys tartum priminė, kad žmogus nemiega, kad jis išpurens kiekvieną migla apgaubtos žemės pėdą.

Už Jono nugaros sucypė mašinos stabdžiai.

— Į MTS, redaktoriau?.. Pavėžėsiu!

Jonas atsigręžė. Iš savivarčio kabinos į jį žiūrėjo šoferis, iš pradžių šypsodamasis, bet tuojau suglumo:

— Dovanokit... Redaktoriaus skrybėlė tokia pat...— Ir mašina pilnu greičiu spyrė tolyn.

Jonas sulėtino žingsnį. Juo arčiau Saliamo namų, juo buvo nedrąsiau. Ką pasakys Stasei? „Dovanok?.. Mes apsivesim?.." Ne kartą jau sakė...

Mosuodamas dideliu raktu, į kelią įsuko vaikėzas.

Nukelta 6-an psl.

IŠSIAIŠKINIMAS

-Kazy, ar tavęs neima pasiutimas, kada kiti vyrai, savo žmonas girdami, iškelia net į septintą dangų?

-Aldonėle, iraš tai daryčiau, jeigu žinočiau, kad tu ten ir pasiliksi.

KIRTIS TIESIAI AKIN

-Žinote, kiekvienoj šeimoj randasi "juoda avis".

-Hm... aš Tamstą užjaučiu, nes gi esate vienintėlis vaikas...

VAIKŲ MEILĖ

-Ar atsimeni, Adėle, kai šitame parke mudu užklupo tavo mama, kai aš tave pirmą kartą pabučiavau?

-Atsimenu, Petrai, atsimenu. Vargšė, tokiame baisiame lietuje net tris valandas to laukė.

KAI NEIKAM NETIKS...

Vokiečių chemikas A. Bajeris paklaustas, kuo jis nori išmokyti savo sūnų, atsakė:

- Priklausys nuo jo gabumų. Jeigu paaiškės, kad jis neikam netinka, liepsiu studijuoti medicinąą /kuri jo laikais buvo dar tiktai vystymosi pradžioje/.

Edmontono lietuvių delegacija, susidedanti iš Gailės Kasperavičiutės, Lydijos Pilipavičiutės, Romo Pilipavičiaus, Juozo Kino ir Algimanto Dudoravičiaus įteikia Lietuvos kryžkelės koplytėlę, padarytą žinomo Lietuvos liaudies menininko Kinčino, gyvenančio Memingene, Vokietijoje. /P.Kinčino kūriniai yra pasklidę po visą pasaulį ir vienas iš jų dabar yra b. Kanados min. pirm. J. Diefenbakerio rankose/. Koplytėlę padovanojo šiam reikalui T. Uogintas, gyvenantis dabar Edmontone.

Atvaizde matome: Romas Pilipavičius įteikia dovaną opzicijos vadui John Diefenbakeriui. Tarp jų A. Dudoravičius, o dešinėje ukrainų Federacijos pirmininkas Adv, P. Savaryn. A.Dudoravičiaus vardu atsiųstas padėkos laiškas.

J.Diefenbakerio padėkos laiško už dovaną originalas.

CANADA

LEADER OF THE OPPOSITION - CHEF DE LOPPOSITION

Ottawa, August 30, 1965.

Dear Mr. Dudaravicius:

The presentation that you made to my wife and me of the wood carving of a roadside shrine, on behalf of the Lithuanian Community is deeply appreciated by us both. We have placed it in a conspicuous place in our home and it will be a constant reminder of the many kindnesses shown to us by the Canadians of Lithuanian descent and of their devotion to freedom.

Please accept personally and convey to the Community our thanks coupled with all good wishes.

I am,

Yours sincerely,

Mr. Algimantas Dudaravicius,
10726 - 107th Street,
Edmonton,
Alberta.

Lietuviškai: Gerb.p. Dudoravičiau,
Dovana, kurią įteikėte mano žmonai ir man lietuvių Bendruomenės vardu,kelio koplytėlę, medžio drožinį, mūsų yra priimamas su gilia padėka. Mes ją pastatėme gerai matomoje vietoje savo namuose tam, kad mums nuolatos primintų Kanados lietuvių mums parodytą geraširdiškumą ir jų pasišventimą laisvei.

Prašau priimti ir perduoti jūsų bendruomenei mano asmenišką padėką, sujungtą su geriausiais linkėjimais.

Jūsų su pagarba,J. Diefenbaker.

B. VRUBLEVIČIUS.

3-se frontuose

Rusų—Italų—Vietnamo

6.

Tų pačių metų, rugpiūčio mėn. susupažinęs su viena kongai mergaite, kurią mokinau lietuvių bei vokiečių kalbų. Vietiniai gyventojai nekentė prancūzų, o jautė simpatiją vokiečiams, kurių svetimšalių legione buvo gausu apie 45%. Atsilygindama, ji mane mokino anamitų kalbos /nedaug skiriasi nuo kinų/.

Taip mūsų draugystė truko 2 mėnesius. Kartą jos brolis, manimi pasitikėdamas, prasitarė, ar aš nenorėčiau prisidėti prie jų pogrindžio - slaptos organizacijos. Klausinėjo mane apie kariuomenę ir ar nenorėčiau pabėgti ir net tapti karininku? Ką gi susidomėjau panašiom kalbomis.

Užėjęs sekančią dieną, radau daugiau žmonių: du japonus, vieną vokietį - jo karo povandeninio laivo karininką Schmidt'ą ir 3 anamitus. Tai buvo jų štabas. Mane pristatė kaipo patinkimą asmenį.

Grįžęs į dalinį, pranešiau kuopos vadui kapitonui Minard'ui. Pastarasis, išgirdęs mano išpažintį, nutarė, pasitaręs su majoru Brothier, laukti "svečių".

Kitą dieną, apie pietus, sutartą valandą nuėjau į "Rendez-vous" - pasimatymą, drauge nustovesdamas draugą lietuvį K-ą.
Nuvykę į vietą, radome visą štabą ir pilną ginkluotų kiniečių. Mano prietelius K.vos neapalpo nuo staigmenos ir "žemaitiškai" iškoliojo už panašų elgesį.

Deja, "mūsų draugai" pakeitė planus ir nutarė tuo laiku dar nepulti.Paaiškinę, kad pirmiausia reikalingas įsakymas,turėjome nuvykti pas "bosą" HO-CHI-MIN adjutantą. Nujautėme, kad esame pakliuvę į spąstus... Nors nenoromis, buvome priversti su jais žygiuoti. Vingiuotais ryžių laukais ėjome tolyn, apsupti 5 ginkluotų palydovų.O saulė taip negailestingai savo spinduliais kepino, mūsų gerklės taip išdžiūvo,jog ir užpykę negalėtume nei nusispisuti. Laimei, kad mums neatėmė ginklų.Aš turėjau amerikonišką pistolėtą 9mm. o draugas Aloyzas K."mus ketoną "- šautuvą, bet tuo tarpu negalėjome pasinaudoti,nes būtų pavojinga. To dėl reikėjo laukti patogesnės bei geresnės progos.

Mano prietelius, bežygiuojant tylomis man aiškino padėtį ir gal kaip nors pajėgtume atsipalaiduoti "sargų"... Sugalvojome neva, ieškodami kišenėse cigarėčių, užsirūkyti, galėtume nuleisti šautuvą ir ... Vis dėl to, vilties gyviems pabėgti buvo nedaug. Bežygiuodamas, staiga draugas davė akimi ženklą, kad jam uždegčiau cigaretę. Jam gi "beieškant" kišenėje,jo šautuvas "paslydo" nuo peties ir jis šovė į artimiausią kinietį, o aš pistolietu taikiau į kitą. Taip staiga ir netikėtai užklupti,mūsų sargai sumišo. Ir kol likusieji susigriebė,mes leidomės, kiek kojos nešė, bėgti. Bėgome, o sargai vydamiesi mus "krikštijo" automatais. Vietiniai anamitai pripratę basi-vikresni,todėl greičiau bėgo šaudydami į mus. Mes, deja, neturėjome pakankamai šovinių-viso 8. Jau iššovėme po 5,o likusį po vieną sau nusprendėme palikti, nes jau nebuvo išeities, turėjome žūti..gyviems į nelaisvę pasiduoti?Ne,nenorėjome būti žvėriškai "sumėsinėjami"...

Draugas gavo kulką į petį tapo peršautas, o reikėjo juk bėgti iki jėgos leido. Už kilometro pribėgome ūpeliūkštį.Greitai išlaužę bambuko lazdeles kvėpavimui per burną, abu pasinėrėme vandenyje. Laimei, mūsų sargai nepagalvoję apie mūsų gudrybę, prabėgo nepastebėję.

Turėjau vargo su sužeistu,nes visai nusilpo, kraujavo, negalėdamas sulaikyti, vos perrišau nuo savęs nuplėšęs baltinius,bet tas nepadėjo.Nusilpau ir aš vos bepaėjau,o dar turėjau nešti vargšą Aloyzą.Nepamenu kiek km ėjome ir kuria kryptimi,bet ir čia stebuklo būta'.Sutikome reguliarios prancūzų kariuomenės būrį,tuomet jau buvome išgelbėti.

Draugas A. išgulėjo du mėnesius Saigono ligoninėje.Mat,peršovė jam plaučius-tapo invalidu 70% /gyvena Paryžiuje,turis vald. tarnybą ir šeimą/. Gavo pasižymėjimus"Croix de Guerre" - karo kryžių.Po to gavome abu atostogų po dvi savaites-kalnuose į rytus "Dallath" apylinkė se, kur klimatas malonesnis ir sveikesnis būdavo mums europiečiam.

Pasitaisę, atsigavę nuo praėjusių -"aventūrų" - pergyvenimų, grįžę į dalinius vėl tęsėme toliau "medžiokles",kur valėme Cochinchiną nuo koministų-sukilėlių.O, tai būdavo gan sunku, nes, deja, atsirasdavo niekšų-dezertyrų, kurie pabėgdavo pas Viet-minh'us ir net kai kurie pasidarydami "karininkais"-užpuldami drauge ir žudydavo brolius. Laimei iš lietuvių nepasitaikydavo; o tik iš vokiečių ir prancūzų...Iš mūsų bataliono pabėgo du garsūs vokiečiai:SCHRÖDER ir SCHMIT.

Daugiau bus.

LENKAI AIŠKINA DE GAULLE POLITIKĄ

Prancūzijos vyriausybei pasikvietus Lenkijos min.pirm. Cyrankievičių į Paryžių, Varšuvos dienraštis "Tribuna Ludu" aiškina, kad De Gaulle visa politika eina su sovietija: esą de Gaulle smerkia JAV politiką Vietname, Dominikoje, priešingas Vakarų Vokietijai duoti atominių ginklų, kietai laikosi pokarinių valstybių sienų ir tt.Tat ir Lenkijai yra atviros durys į santykius su dabartine Prancūzija.

RAŠOTE KAM NORS LAIŠKĄ?

ant voko turi būti užrašyta:

1 Vardas ir pavardė asmens, kuriam rašote.

2 Gatvės numeris, gatvės vardas ar pašto dėžutės numeris, apartamentas ar verslo blokas, kambarys, jei toks yra.

3 Miestas, miestelis ar kaimas, pašto zona, jei tokia yra, ir provincija.

4 Jūsų, pavardė ir pilnas adresas viršutiniame kairiajame voko kampe.

POSTES CANADA POST

BALTIC WOODWORK CO.
DAROMOS ĮVAIRIOS DURYS, LANGAI, VIRTUVĖS KABINETAI IR KITI ĮVAIRŪS MEDŽIO DIRBINIAI.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS.
Adresas: 547 Lafleur Str., LaSalle.
Montreal, P. Q. Tel. DO 6-3884.

Baltica Investment Corp.
Autorizuotas kapitalas $ 120.000
J. Skučas, Prez. RA 2-6152 6966—44 Ave. Rsmt.
Superkame sklypus ir žemę Montrealyje bei apylinkėje.
Už indėlius mokame 8% dividendą.

JOE'S BUTCHERY & GROCER
J. LAURINAITIS
ALUS IR ĮVAIRIAUSI MAISTO PRODUKTAI.
ILGAMETIS PRITYRĘS SAVININKAS ŠVIEŽIŲ IR RŪKYTŲ DEŠRŲ GAMYBOJE.
VISKĄ PRISTATO Į NAMUS ARBA Į PARENGIMŲ VIETAS.
PRISTATYMAS GREITAS IR SĄŽININGAS Į VISAS MIESTO DALIS.
1918 FRONTENAC ST. Montreal. LA 4-0209.

Tel. 525-8971
Tony's Photo Studio
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS - MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
1920 Frontenac St. Montreal, P. Q. T. Laurinaitis

LaSALLE AUTO SPECIALIST Reg'd
SAV. G. DESROCHERS
Taisau ir dažau lengvas mašinas
7717 GEORGE LASALLE, QUE.
(Priešais „Nepriklausomos Lietuvos" redakciją)
Tel.: garažo 366-0500
namų 366-4203

GEORGE LAVINSKAS
ALLSTATE INSURANCE
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS.
268 - 2nd Ave., LaSalle. Tel: 366-5309.

79 ir 81 St. Zotique St. E.
Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

BELLAZZI - LAMY,INC.
DO 6-6941 7682 Champlain Blvd. LaSalle
Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popierius.

SIUNTINIAI LIETUVON
per
Kaufman's Woollens & Textiles
4115 St. Lawrence Blvd. Montreal, P. Q. Tel. VI 2-5319.
Iš čia pasiųsite siuntinius savo artimiesiems
garantuotai skubiausiai ir
urmo kainomis
(30—40% žemiau rinkos kainų)
IMPORTUOJAME IŠ ANGLIJOS
geriausias angliškas vilnones medžiagas vyriškiems ir moteriškiems kostiumams ir suknelėms.
Turime didžiulį pasirinkimą viln., kašmiro ir šilk. skarelių
Ateikite ir įsitikinsite, kad čia perkant sutaupysite.
PRIIMAME UŽSAKYMUS
vyriškiems ir moteriškiems kostiumams ir paltams.
Priimami užsakymai Made to Measure vyriškų kostiumų iš geriausių angliškų medžiagų. Kaina $50, kelnės $10.
SAVININKAS CH. KAUFMANAS
Lietuvos pilietis. Buvęs audinių fabriko Litex Kaune vedėjas. Laisvai kalba lietuviškai.

A. NORKELIŪNAS
Commisioner of the Superior Court of Montreal
MONTREAL ENTERPRISES REG'D
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS.
6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)
Montreal 36, Que. Tel. RAymond 7-3120.

ME 7-6727
DE LUXE CLEANERS
Sav. P. RUTKAUSKAS
117—6th Avenue, Lachine.

Telefonas 768-6679
WINDSOR
DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
Valome visokius drabužius ir kitą Jūsų namų apyvoką.
Savininkai:
A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.
1205 CHURCH Ave., Verdun, Montreal.

PRANEŠAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ —
Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga, įrodžiusi galią sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.
Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado nepaprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per keletą minučių sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą. Visais tyrimų atvejais, švelnėjant skausmams, įvykdavo hemorojų susitraukimas.
Tačiau visų svarbiausia — rezultatai būdavo tokie nuostabūs, kad šis pagerėjimas tęsdavosi daugelį mėnesių.
To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augimą.
Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose „Preparation H" vardu.
Prašykite visose vaistinėse.
Pasitenkinimas — arba grąžinami pinigai

Tiktai prieš kelis metus taip buvo, bet dabar ar daugelis Toronto lietuvių čia save atpažįsta?

BŪKIME SVEIKI

Neurastenija

Neurastenija — viena iš pagrindinių neurozės formų. Pavadinimas, išvertus jį į lietuvių kalbą, reiškia nervinį nusilpimą, išsekimą. Kaip atskirą susirgimą neurastenią pirmą kartą 1869 m. aprašė amerikiečių gydytojas Birdas. Jis aprašė verslininkų, bankininkų ir kitų su bizniu susijusių asmenų neurasteniją. Tačiau tuo pat metu buvo pastebėta, kad ji žymiai labiau paplitusi didelių kapitalistinių miestų darbo žmonių tarpe. Tuo laikotarpiu JAV audringai vystėsi kapitalizmas. Žiauri konkurencija, pelno vaikymasis, [illegible] dirbančiųjų eksploatacija, sunkios gyvenimo sąlygos, ateities netikrumas pertempdavo nervų sistemos veiklą, sukeldavo neurasteniją. Neurastenijos diagnozė greitai tapo populiari ir išplito kituose kraštuose.

Ilgai nebuvo išaiškintos neurastenijos atsiradimo priežastys. Buvo kaltinamas liguistas nuovargis, profesiniai veiksniai, organizmo apnuodijimas dar neištirtomis cheminėmis medžiagomis. Atsirado nuomonių, kad neurastenija — neišvengiamas „civilizacijos produktas" ir t. t. Ir tik akademiko Pavlovo ir jo bendradarbių darbų dėka pavyko išaiškinti neurastenijos kilmę, teisingai ją apibūdinti. Pagal Pavlovą, neurastenija yra lėtinis aukštosios nervinės veiklos sutrikimas, kurį sukelia funkcinis nervinės veiklos pertempimas. Neurozėmis dažniau suserga silpno nervinio tipo, taip pat stipraus, bet be pusiausvyros nervinio tipo asmenys. Aišku, veikiant nepalankioms aplinkos sąlygoms, neurastenijos požymiai gali pasireikšti ir stiprios nervų sistemos asmenims.

Nervinė veikla pertempiama, nuvarginama dažniausiai tada, kai žmogus persidirba, tęsia darbą, nepaisydamas atsiradusio nuovargio, reikiamai nepailsėdamas. Aišku, tam reikšmės turi ne tik darbo apimtis, bet ir jo pobūdis, įvairios neigiamos emocijos. Ramus, didelės atsakomybės nereikalaujantis darbas mažiau apkrauna nervų sistemą, negu atsakingas, įtemptas darbas, susijęs su nuolatiniu jaudinimusi. Neurasteniją gali sukelti ne tik protinis, bet ir fizinis darbas, jei jis reikalauja didelio tikslumo, nuolatinio dėmesio įtempimo. Taip pat nervų sistemos veiklą greičiau pervargina neritmiškas, netvarkingas, skubotas darbas, dažnai dėmesį perjunginėjant nuo vieno darbo objekto prie kito. Tačiau greitai vargina ir monotoniškas darbas. Svarbu dirbančiojo požiūris į darbą, jo mėgimas. Pakilimas, entuziazmas, atliekant darbą, mažina nuovargio jausmą, nes galvos smegenų požievis (ten formuojasi mūsų emocijos), veikiamas teigiamų emocijų, stimuliuoja galvos smegenų žievę. Dalinai dėl to neurastenija mūsų šalyje sergama žymiai mažiau, negu kapitalistiniuose kraštuose.

Neurastenijai atsirasti turi reikšmės ir netinkamos buitinės sąlygos, konfliktai šeimoje, nemalonūs pergyvenimai. Nemažas vaidmuo tenka miego sutrikimams, nes miegas yra geriausia nervų sistemos poilsio forma. Neurastenijai padeda atsirasti ir įvairūs organizmą silpninantys veiksniai, kaip mitybos sutrikimas, persirgtos sunkios ligos. Labai neigiamai nervų sistemą ir visą organizmą veikia sistemingas girtavimas, gausus rūkymas.

Vienas pagrindinių neurastenijos simptomų yra padidintas dirglumas. Sergantieji neurastenija žmonės yra irzlūs, greitai jaudinasi, į mažiausius menkniekius reaguoja pykčio protrūkiais. Dirglumas greitai atsiranda, bet ir greitai praeina. Ligoniai ne tik supranta netinkamo savo elgesio nepagrįstumą, bet neretai labai to gailisi, atsiprašinėja. Tokios padidinto dirglumo reakcijos stebimos ne tik darbe, bet ir gatvėje, namuose. Šitoks liguistas neurastenikų dirglumas pasireiškia dėl galvos smegenų žievės silpno vidinio slopinimo. Dėl to tokie asmenys negali nuslopinti savo padidinto dirglumo. Dėl tų pačių priežasčių neurastenikai negali pakęsti triukšmo, ryškios šviesos, įvairių kvapų. Jie nekantrūs, greitai jaudinasi, kai reikia ko nors truputį palaukti.

Paprastai neurastenikai būna mažiau darbingi, dėl padidinto dirglumo jiems sunku sukoncentruoti dėmesį, dėl to kiek nukenčia ir atmintis. Gali atsirasti prislėgta nuotaika, dėl mažiausių priežasčių — baimė. Esant inertiškam tokių asmenų dirglumo procesui, jiems labai ilgam įstringa nemalonūs pergyvenimai. Neretai apie juos jie mėgsta kalbėtis su pašaliniais žmonėmis.

Neurasteniai gana būdingas miego sutrikimas. Neurastenikai ilgai neužmiega, nes juos kamuoja įvairios mintys, pergyvenimai. Neurastenikų miegas paviršutiniškas, juos kamuoja sunkūs sapnai, jie dažnai prabunda. Iš ryto neurastenikai būna mieguisti, blogos nuotaikos. Dieną jų nuotaika gerėja ir palaipsniui didėja aktyvumas.

Kadangi neurastenijos atvejais būna sutrikusi vegetacinės nervų sistemos veiklos funkcija, neurastenikai dažnai skundžiasi įvairiais nemaloniais jutimais. Jiems skauda galvą, atrodo, kad galva lyg suspausta, lyg ant jos uždėtas šalmas. Galvos skausmai dažniausiai atsiranda susijaudinus, įtempimo, nuovargio metu. Neretai skundžiamasi skausmais viduriuose, širdies plakimu, skausmais širdies plote. Tie reiškiniai taip pat susiję ir su nuotaika, savijauta. Neurastenikai dažnai smarkokai prakaituoja, juos pila karštis, sutrinka jų apetitas, gali būti jaučiami skausmai įvairiose kūno vietose, „skruzdžių bėgiojimas" po kūną ir kt. Kai kuriems neurastenikams sutrinka ir lytinė veikla, kuri gali pasireikšti sumažintu lytiniu potraukiu ir kitais impotencijos požymiais.

Neurastenijos atvejais stebimos dvi ligos stadijos (kai kurie mokslininkai skiria dvi atskiras ligos formas): hipersteninė (padidinto dirglumo) ir hipostenine (sumažėjusio dirglumo). Hipersteninės stadijos požymius aprašėme. Hipostenine stadija dažniausiai seka po hipersteninės stadijos. Hipostenines stadijos metu ne tik būna silpnas galvos smegenų žievės slopinimas, bet ir dirginimas. Todėl šios stadijos metu vyrauja slopinimas: mieguistumas dienos metu, bloga nuotaika, apatija, vangumas.

Neurastenija yra laikinas, praeinantis susirgimas, po kurio nervų sistemos funkcija pilnai atsistato. Atskirais atvejais, kai nepašalinamos nervų sistemos veiklos pertempimą sukėlusios priežastys, nesigydant, liga ilgai užtrunka ir gali pakeisti žmogaus būdą.

Gydant neurasteniją, pirmiausia šalinamos nervų sistemos pervargimą sukėlusios priežastys. Labai svarbu sureguliuoti darbo ir poilsio režimą, racionaliai organizuoti darbo procesą. Neurastenikams reikia vengti per didelio apkrovimo, stengtis pašalinti nemalonius emocinius pergyvenimus. Kartais reikalingos ir papildomos atostogos. Tik sunkesni ligoniai gydomi ligoninėse.

Ligonis turi reguliariai vartoti kaloringą, vitaminingą maistą, dažnai būti gryname ore. Turi būti sureguliuotas miegas. Kai kuriais atvejais tam tikrą reikšmę turi psichoterapija (ypač kai ligoniai linkę nuogąstauti dėl savo sveikatos). Medikamentiniu gydymu iš pradžių stengiamasi sustiprinti slopinimo procesus galvos smegenų žievėje (bromo druskos, andaksinas, mažos aminazino dozės), vėliau taikomas stimuliuojantis gydymas (extr. leuzae, ženšenis, strichninas, pantokrinas, B grupės vitaminai). Gerai padeda fizioterapinės priemonės, ypač šiltos vonios (gerai su pušų ekstraktu), taip pat patartina gydomoji fizkultūra, sanatorinis-kurortinis gydymas. Kiekvienu atveju gydymą nustato gydantis gydytojas neuropatologas.

Taip pat reikia žinoti, kad į neurasteniją panašius simptomus gali sukelti visa eilė organinių centrinės nervų sistemos ir kitų organų susirgimų. Todėl kiekvienas ligonis esant neurastenijos požymiams, turi nuodugniai ištirti savo sveikatą.

Saugantis neurastenijos, reikia saugoti nervų sistemą nuo pervargimo, nemalonių pergyvenimų ir stiprinti nervinius procesus.

Neurastenija retai vystosi todėl, kad žmogus daug dirba. Didesnę reikšmę turi neteisingas darbo organizavimas. Darbe ir poilsyje turi būti ritmiškumas. Taip pat svarbu ir atitinkamas darbo tempas — nereikia nei skubėti, nei delsti. Nepatartina neužbaigus vieno darbo, pradėti kitą ir paskui vėl grįžti prie ankstesniojo. Tai pertempia nervinių procesų paslankumą. Parenkant darbą, kartais tiksliga atsižvelgti į žmogaus nervų sistemos tipą. Kiekvienas darbas, praėjus kuriam laikui, sukelia nuovargį. Nuovargiui pasalinti yra pertraukos, jas tik reikia tikslingai išnaudoti, užsiimti gamybine gimnastika, kuri atpalaiduoja, padidina darbingumą. Labai svarbu gerai organizuoti laisvalaikį.

Svarbi rolė priklauso ir kovai už sveiką buitį, kultūringą ir draugišką aplinką tiek darbe, tiek gatvėje bei namuose. Esami, nors ir smulkūs, bet nemalonūs, sistemingi dirgikliai sekina nervų sistemą. Nereikia niekada pamiršti, kad neįtempta, giedra nuotaika, jauki atmosfera turi lydėti žmogų visur, kur jis bebūtų. Tam daug padeda sveikas juokas, įvairios kultūrinės pramogos.

Iš kitos pusės, reikia stiprinti žmogaus nervinius procesus, teisingai auklėjant vaiką nuo pat mažens. Vaiko lepinimas, viskam nuolaidos silpnina vaiko galvos smegenų žievės vidinio slopinimo procesus. Tačiau ir pernelyg griežtas vaiko auklėjimas, bauginimas, vaiko iniciatyvos užgniaužimas taip pat neigiamai veikia nervinius procesus, juos silpnina. Teisingas auklėjimas nuo pat vaikystės, sportas ir gimnastika, sveika aplinka buityje, reikiamas darbo ir poilsio ritmas padeda sustiprinti nervinės veiklos procesus ir apsaugoti žmogų nuo neurastenijos.

Gyd. Č. GRIZICKAS

FILMO MENAS

RASINIAI KLAUSIMAI FILMUOSE

Amerikos viešajame gyvenime vis labiau užakcentuojant rasinį klausimą, tuo pačiu ir filmai, kaip visuomeninio gyvenimo viena iš eilės meninių išraiškų, negalėjo praeiti pro šią problemą tylomis.

Tyliųjų filmų eroje ir garsinių filmų pradžioje negrai artistai daugiausia būdavo naudojami tik naivių tarnų, valkatų, žiaurių nusikaltėlių rolėse. Laikui slenkant, laikysena bent dalinai pasikeitė ir pagaminta eilė filmų, kuriuose aiškiai užakcentuojamas žmogiškosios dvasios visuotinis didingumas. Tačiau neišvengta persimetimo į kitą kraštutinumą.

Tokie kūriniai, kaip "Lost Boundaries", "Intruder in the Dust" ar "No Way Out", negrų veikėjus apgaubė antžmogišku kilnumu, kai tuo tarpu prieš negrus nusistatę baltieji būdavo pristatomi žiaurių ir nepataisomai supuvusių išnaudotojų rolėse. Tokia režisorių ir filmų statytojų laikysena savo perdėtu dirbtinumu ir nenuoširdumu jokiu būdu negalėjo žiūrovo giliau paveikti.

Pirmas nusisekęs bandymas teisingiau pristatyti rasių klausimą — tai Stanley Kramer 1958 m. filmas "The Defiant Ones". Sidney Poitier ir Tony Curtis — kaip juodas ir baltas kaliniai — abu kartu išbėga iš pietinių valstybių kalėjimo. Surakinti bendra grandine, abu dalijasi bendru likimu, kartu veržiasi į laisvę, kartu džiaugiasi ir barasi, kol galų gale vienas kitam pajunta užuojautos ir ima pagelbėti. Nei vienas iš šių dviejų charakterių nepristatomas kaip viršijančiai tobulas, bet stengiamasi išlaikyti objektyvumą, pavaizduojant abiejų kalinių silpnybes ir vertingesnes savybes.

Rasinis klausimas kiek gausiau ir aštriau paliečiamas paskutinių trijų metų laikotarpio filmuose.

1963 m. pavasarį, laukiant Oscar premijų iškilmių, karštuolių sukurstyti negrai ruošėsi masinėms demonstracijoms, nes, girdi, net aštuoniose kategorijose dėl premijų pelnytai kandidatuojančiame filme "To Kill a Mockingbird" juodieji nebuvo pakankamai atvaizduoti kaip Amerikos gyvenimo integralinė dalis. Iš tikro šis filmas, kuriame baltas advokatas (Gregory Peck) pasiaukojančiai gina klaidingai apkaltintą negrą (Brock Peters), gali būti skaičiuojamas tarp nuoširdesnių bandymų teigiamai spręsti rasių klausimą.

Žinoma, iš baltųjų pusės nesulaukta jokių demonstracijų, kai Stanley Kramer kitame savo filme "Pressure Point" paveda negrui psichiatrui (Sidney Pointier) prižiūrėti baltą ligonį (Bobby Darin), iškrypusį į visokeriopą nenormalumą.

Labai menko artistinio lygio tepasiekė filmas "Gone Are the Days", nepagavęs didesnio publikos dėmesio. Čia negras dramaturgas ir artistas Ossie Davis rasinį klausimą bandė paliesti komedijos stiliuje. Ne ką geriau pavyko ir propagandistiniam filmui "Free, White and 21". Filmo pabaigoje žiūrovai buvo kviečiami padaryti savo sprendimą, kas iš tikrųjų buvo kaltas — ar negras, apkaltintas išprievartavimu, ar klaidingai prisiekusi baltoji mergina.

THE PAWNBROKER

Nors šiame filme pavaizduotų įvykių didesnė dalis vystosi Niujorke, Harlemo rajone, ir keletas svarbesnių šalutinių rolių patikėta negrams artistams, "The Pawnbroker" rūpinasi ne tiek rasiniais klausimais, kiek žydų-nacių problema. Pagal Edward Lewis Wallant romaną pastatytame filme svilinančiai nagrinėjama asmeninės kaltės ir atsakomingumo pajutimas mūsų eroje, tuo pačiu įžvelgiant į palaipsnį prisikėlimą žmogaus, kurs stengėsi ištrinti bet kokias praeities ir dabarties emocijas.

Vyresnio amžiaus žydas Sol Nazerman nepaaiškintu būdu išvengia mirties nacių koncentracijos stovykloje, kur žuvo jo žmona ir vaikai. Praradęs bet kokią gyvenimo prasmę, paskendęs visuotinėje žmonių neapykantoje, Nazerman vengia atsiminti tragišką praeitį. Užlaikydamas lombardą, jis visiškai nesuinteresuotas pagelbėti vargstantiems ir už atnešamus užstatyti daiktus šaltai pastumia menkas sumas.

Susikurtas egoistinis kiautas nenoromis kartais suskyla, ypač kai dabarties kai kurios situacijos, garsai ar išsireiškimai primena skaudžią praeitį. Jo portorikietis pagelbininkas, žvelgiąs į žydą kaip į gabų pirklį ir mokytoją, turi Nazerman gyvenime lemiamos reikšmės. Savo tragiška mirtimi jaunuolis žydą sukrečia iš pagrindų ir grąžina į realų gyvenimą.

Žydo nesėkmingas bandymas pasislėpti nuo apčiuopiamos kasdienybės pagaunančiai pavaizduotas įterpiant praeities įvykių vaizdus gana aštrioje formoje.

Rod Steiger vaidyba Nazerman rolėje tikrai pagaunanti ir pati geriausia jo filmų karjeroje. Puikiai pasirodo ir kai kurie artistai šalutinėse rolėse, ypač Geraldine Fitzgerald ir Jaime Sanchez. /Lšk. T.t./

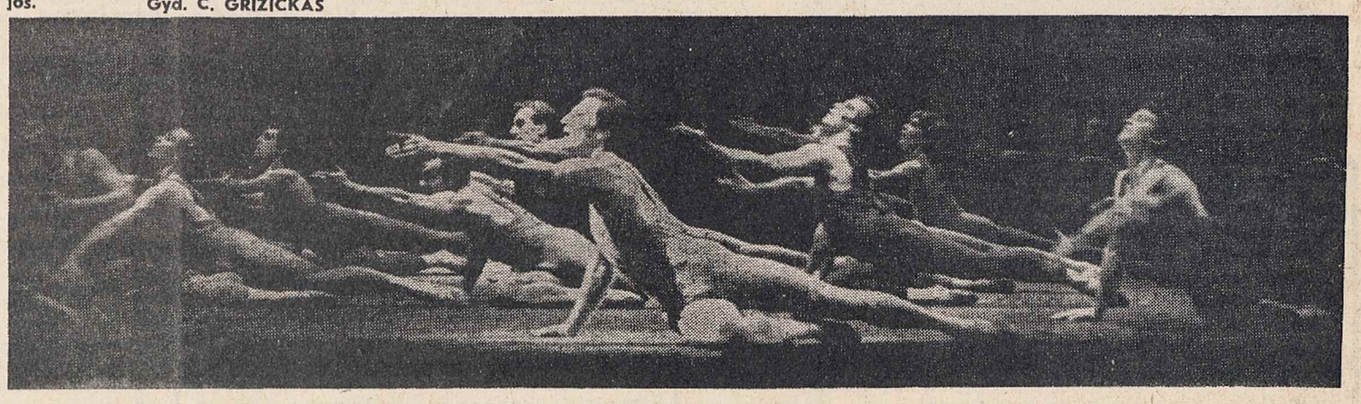

Paryžiaus operoje pastatytas dramatiškas baletas "Le Sacre du Printemps", kuris meno pasaulyje sukėlė didelį susidomėjimą.

STUDENTAI Atkelta iš 4-to psl.

Jo kombinezonas net blizgėjo nuo tepalų, iš po odinės kepurės snapelio kyšojo kuokštas plaukų.

— Nematėt — brigadininkas čia nepravažiavo? — jis paklausė Jono. — Vyras ant dviračio su kareiviškom kelnėm...

— Nepravažiavo,— atsakė stabtelėjęs Jonas.

Vaikinas atmetė dešinę ranką į priekį, bet greit susigriebė ir pasižiūrėjo į kairiąją. Ant riešo blizgėjo metalinė, matyt, neseniai pirkto laikrodžio grandinėlė.

— Teks čia palaukti,— tarė jis. — Gal turite cigarečių? Laukuose pabaigiau.

Jonas padavė „Prima".

— „Pamir" geresni. Dūmas anų skersas eina. Kur keliaujate?

— Traktoristu dirbate? — paklausė Jonas.

Vaikinas norėjo patvirtinti, bet, oriai paglostęs plaukų čiubą, abejingai atsakė:

— Pradėsiu dirbti. Anksčiau prikabinėtoju dirbau, šiąnakt gaunu traktorių.

Nuo Zypliškės miškelio pasirodė dviratininkas. Vaikino veide dingo apsimestas abejingumas.

— Brigadininkas! — sušuko jis ir pasileido tekinas.

Jonas slinko jam įkandin. Kelias buvo nusodintas beržais. Jonas prisiminė, kad Stasės mokiniai jį vadina Beržų alėja. Baltaliemeniai stovėjo, nekrusteldami nė vienu lapeliu, tartum klausydamiesi, kaip burzgia traktorius, kaip Zypliškės miškelyje tęsiamai šaukia skardus balsas: „Zita-a! A-ū-ū!.."

Ant kalnelio, mokykloje, užsižiebė elektra. Pro rūką langų eilės susiliejo ir spingsėjo lyg dvi blausios linijos. Jonas sustojo miškelio pakraštyje: „Gal Stasė dar mokykloje? O jei nueičiau tiesiai į mokyklą? Ne, tik ne į mokyklą!.."

Pakelėj rymojo visas beržų gojelis. Jonas peršoko per griovį ir atsisėdo ant pirmo pasitaikiusio kelmo. Įsiklausė. Netoliese prūde kurkė varlės, ir atrodė, kad jų koncertui nebus galo. Čirkšteldavo beržo viršūnėj paukščiukas, tarsi bardamasi ant varlių, atsiliepdavo griežlė. Visus balsus ir garsus nustelbdavo lakštingala. Jonas klausėsi, numetęs šalia kojų skrybėlę, pravėręs burną. Apsiausto rankove, kraipydamas išskėstus ūsus, žirgliojo vabalas. Jonas, pačiupęs už vieno ūso, nukėlė jį ant žolės ir pakilo nuo kelmo. Išnyko ką tik jį užvaldžiusi vakaro gaivuma. Ten, už Sietuvėlės,— Nastutė. Ji dar nieko nesupranta. Sunku Stasei vienai. Nebūtų ko atsitikę... Jis nedrįs paimti dukros ant rankų. Stovės ir žiūrės. Įsimins kiekvieną bruoželį, kad išvažiavęs atsimintų ją ilgai ilgai. Gal ji serga? Gal Stasė nuvargus budi prie jos? Šiąnakt jis sėdės iki aušros ir paskiau dar daug naktų, kiek tik reikės...

— A!.. — pasigirdo už lazdynų krūmo merginos balsas.

Atsirėmęs į eglę stovėjo vaikinas, viena ranka apkabinęs mergaitę mokinės uniforma, gal būt, tą pačią Zitą, kurią neseniai šaukė skardus balsas. Jonas aplenkė juos ir išėjo į kelią. Dar nesimatė Saliamo namų. Tik ant Sietuvėlės kranto pro rūką spingsėjo šviesėlė. „Gal Stasė žiūri pro langą, supdama ant rankų Nastutę..."— pagalvojo. Neatitraukdamas nuo šviesėlės žvilgsnio, Jonas greitai žengė vidurkeliu.

Šalikelėje, palei arimo kraštą, stovėjo vyriškis su matuokle-trikampiu ant peties. Jis pasilenkė, pakėlė grumstą ir sugniaužė saujoje. Grumstas, matyt, buvo apysausis — vyriškis pasėjo jį, subirusį, ir nusivalė ranką į vatinės skvérną.

Jonas matė jau ir baltas Saliamo gryčios langines. Šviesa sklido iš šeimininkų kambario. „Stasė, tur būt, pas juos vakaroja... Jei paprašys išeiti?.. Prie Saliamo, prie visų... Gal koks nors mokytojas yra atėjęs?.. Gal Stasės tėvai atvažiavę?.." Jonas nesiryždamas stoviniavo po pušimi ant upelio kranto. Atsisegė apsiaustą, nusiėmė skrybėlę, perbraukė rankove per sumurusį nuo prakaito veidą ir šnirpštelėjo nosimi. Neliko nė lašelio pasitikėjimo savimi.

Kieme tarkštelėjo grandine šuo. Jonas pasilenkė, prisispaudė prie tvoros. Šuo išlindo iš būdos ir, pakėles snukį, šniukštinėjo orą. Nieko nesuuodęs, jis amtelėjo dėl viso pikto ir įlindo į būdą.

Jonas, prisėlinęs prie lango, ėmė klausytis. Kažkas netvirtu balsu dainavo:

Vai, gulbele mano,
Vai, baltoji mano,
Tau skaisti aušružė
Spindulėlį gena.

Tai buvo ne Stasės balsas. Jonas pasistiebė ir pro užuolaidos viršų pažvelgė į kambarį. Kambario viduryje, vygėje, gulėjo Nastutė. Jonas tematė mažytę jos galvutę. Prie vygės, šonu į langą, sėdėjo Saliamienė ir adė kojinę. Jonas, bijodamas, kad jo nepastebėtų, prisispaudė prie sienos.

Kažkur netoliese sumykdavo soti karvė, pieno čiurkšlės subelsdavo į kibiro dugną. Vakaras kvepėjo tuo šiltu, šviežiu pienu.

Daugiau bus.

ŠPAUDAI AUKOSI
NIEKO NEMUŠTOSI

HAMILTON

TAUPYK IR SKOLINKIS
KOOPERATINIAME BANKELYJE
„TALKA"
Išduodamos asmeninės paskolos iki 5,000 dol., morgičių paskolos iki 60% turto vertės.
Už šėrus mokama 4½% dividendo iš pelno, už depozitus 4% ir veikia nemokamas gyvybės ir paskolų draudimas.
Pilnas čekių patarnavimas.
Darbo dienos:
Pirmadieniais — penktadieniais 9 val. — 1 val. p. p.
Antradieniais ir penktadieniais 5 val. — 8 val. vakaro.
21 MAIN St. E. Room 207. Tel. JA 8-0511

NOTARAS
ANTANAS LIUDŽIUS, B.L.
Toronto įstaigos bendradarbis:
Dr. jur. W. Mastis
Namų, farmų, ar bet kurio biznio pirkimo - pardavimo dokumentų sudarymas.
Morgičiai. Sutartys ir visi kiti teisiniai reikalai.
Toronto:
220 Roncesvalles Ave.
LE 6-3750 (1—5 v. p. p.)
LE 7-1708 (7—9 v. v.)
Hamilton: 21 Main St. East:
JA 7-55-75: FU 3-8928.
Dėl pasitarimo susitarti tel. minėtu laiku.

BANKELIO "TALKA" VEIKLA.

Po atostogų aplėtėjes organizacinis gyvenimas vėl ėjna į normalias vėžes ir praside da įprastinis darbas bei planavimas. Tačiau bankelis "Talka"ir vasaros mėnesiais vienodai dirbo augo narių skaičiumi bei didėjo kapitalu kiekvieną mėnesį paaug damas vis arčiau milijono dolerių balanso.

Rugsėjo 3 d. įvyko banke lio valdybos eilinis posėdis jau po vasaros atostogų, kuriame buvo aptarti iškilę klausimai bei priimtas balansas už rugpiūčio mėn: Rugpiūčio mėn. užbaigtas pasiekus 923,279.40 balansą. Dabar turima narių šėrų 651 557.23 dol. ir depositų 171, 730.50 dol. Išduota nariams asmeninių paskolų yra 369, 859.85 dol. ir nekilnojamo turto-pirmųjų morgičių 422, 489.34 dol. Iš viso nariams yra išskolinta 792,349.19 dol. Kasoje buvo 46,293.86 dol. ir aštuonių mėnesių gry nas pelnas 25,465.76 dol. Bankelio veikla gražiai vyks ta pagal numatytą sąmatą ir iki šiol pajamų gauta dau giau negu buvo užplanuota, o išlaidų padaryta mažiau. Tai dėka sveikos, apdairiai vedamos finansinės linijos, kad kuo geriau patarnavus bankelio narių interesams.

Per rugpiūčio mėnesį priim ti 9 nariai ir dabar yra iš viso 883 nariai. Narių deposi torių yra 227 ir skolintojų 287. Kredito Komitetas leido išduoti naujų paskolų per tą mėnesį 11 narių 27,200.00 dol. sumai.

Šiais metais yra labai dide lis paskolų pareikalavimas, ypač pirmiesiems morgi čiams, kad kartais bankelis nebėra pajėgus visų prašy mų patenkinti. Tas susidaro dėl to, kad bankelis turi pi nigo asmeninėms paskoloms išduoti, tačiau nekilnojamo turto - morgičių paskolų iš davimas yra įstatymų varžo mas, apribojamas.

Morgičių paskolos įstaty mų leidžiamos išduoti iki 35% balanso sumos. Todėl balansui augant didėja gali mybės daugiau morgičių pa skolų išduoti. Tačiau mėne sinis balanso padidėjimas nėra toks, kad patenkintų vi sus morgičių paskolų parei kalavimus. Žinoma prie to prisideda ir tas faktas, kad jau daug kur už pirmuosius morgičius skaitoma jau dau giau negu 7%, o bankelis vie nodai tebeskaito 7% nežiūrė damas, kad kitur jau dides nis procentas imamas. Todėl visi nori pasiskolinti leng vesnėmis sąlygomis, o ban kelyje ir morgičiai atdari. Iš to susidaro laukiančiųjų eilė, todėl prašomi visi nariai nu matę skolintis pirmųjų mor gičių paskolos išanksto už sirašyti į eilę.

Daugelis pasidaro ir taip užsiperka namą ar kitą nuo savybę, nustato uždarymo do kumentams datą ir tik tada ateina į bankelį prašyti pa skolos norėdami skubiai per kelias dienas gauti pinigus. Atsitinka, kad toks staigus prašymas nepatenkinamas ir iš to kyla nesusipratimas, kad bankelis neduoda pini gų. Nariai turi žinoti, kad morgičiams pinigai skubotai per keletą dienų neatleidžia mi, o reikia iš anksto užsire gistruoti jų gavimui.

Nariai, turintieji laisvo pi nigo, prašomi pervesti savo santaupas į bankelį kad gali ma būtų patenkinti visus pa skolų prašymus. Dabar kaip tik gera proga iš bankų per vesti į bankelį, nes nuo spa lio mėn. bankai priskaito pro centus ir tada galima be nuo stolio sau pajudinti pinigus pervedant kitur. Bankelio au gimas yra narių rankose ir šiuo metu ypatingai reikalin gi narių įnašai, kad patenki nus paskolų pareikalavimus bei padidinus bankelio balan są. Šių metų tikslas pasiekti vieno milijono dol. balansą. Visi nariai prašomi aktyviai prisidėti prie šio tikslo grei tesnio atsiekimo.

Sekantiems metams vėl nu matomas atspausdinti sieni nis kalendorius, kuris bus spausdinamas kartu su Toron to "Parama" kooperatyvu.

Nutarta taip pat netrukus paruošti biuletinį, kuris na riams bus išsiuntinėtas paš tu, supažindinant su banke lio veikla bei svarbesniais klausimais ryšium su pinigi nių reikalų tvarkymu. J. D.

DAKTARO J. MAURUKO IŠRADIMAS

Atkelta iš 3-čio psl.

Equivalent Volume Concept — a promising technic in analytical chemistry. Šios jo paskaitos santrauka yra atspausdinta "Clinical Chemestry" žurnale, rugpiūčio mėn. numeryje. Spalio mėn. jis yra pakviestas paskaitai ir demonstravimui visuotiniame Patologų suvažiavime Chicagoje.

Rugpiūčio mėn. žurnalas "Lab. World" atspausdino naujo metodo aprašymą ir aparato nuotrauką.

/Dirva/.

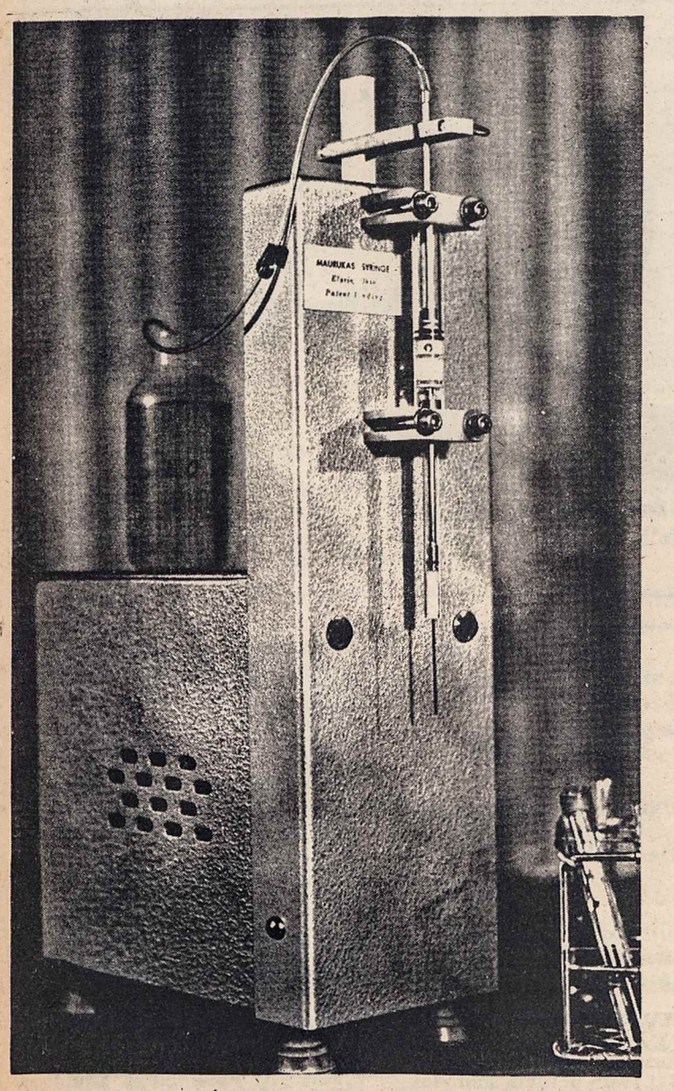

Dr. J. Mauruko išrastas ir paties pagamintas aparatas laboratorijos cheminiams tyrimams daryti.

Hamiltono teatras "Aukuras", vadovaujamas E. Dauguvietytės-Kudabienės, ruošiasi naujam vaidinimų sezonui.
Teatro vadovė ir drauge režisierė E. Dauguvietytė-Kudabienė pačiam centre.

GERIAU PAŽINKIME GAMTĄ IR SAVE

Gauruotasis Aliaskos jautis po savo išoriniais gaurais turi prie pat odos labai švelnią ir ilgo pluošto vilną Kašmiro ožkų kokybės. Suaugęs toks jautis sveria apie 1000 svarų ir gali duoti apie 6 svarus tos retos vilnos į metus, kai Kašmiro ožka jos tepagamina tik tris uncijas. Dedama pastangų tuos jaučius prijaukinti ir laikyti vien tik dėl vilnų.

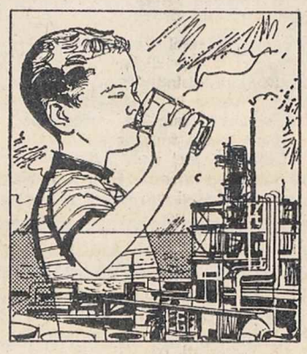

Žmonija sunaudoja apie 132,000 milijonų galonų vandens per dieną. Kasdien geriamo vandens pareikalavimas vis didėja ir bijomasi, kad gėlo vandens gali pritrūkti. Amerika pirmoji eksperimentuoja, kaip jūros vandenį paversti geriamu. Jau yra atlikta eilė sėkmingų bandymų, bet jūros vandens destiliacija vis dar labai brangi.

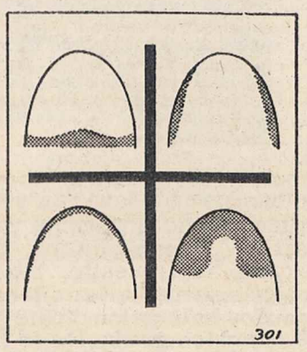

Žmogaus skonio pajutimas skiriasi nuo visų kitų juslių. Mokslininkai nustatė, kad žmogaus liežuvio ne visos dalys reaguoja į keturis skonio pajutimus. Kartumas jaučiamas užpakaline liežuvio dalimi (fig.1), rūgštumo pojūtis lokalizuotas liežuvio šonuose (2), sūrumas — pačioje liežuvio viršūnėje (3) ir saldumas visu liežuvio priekiu (4).

Lietuviai veikia visur

BENDRUOMENĖ ŠAUKIA Į GRETAS.

Buenas Aires. Argentina.

Liet.B-nė, š.m. 8-ld. sušaukė savo visuotiną metinį susirinkimą, kuris praėjo sutartinėj ir entuziastiškoj dvasioj. Susirinkimą atidarė p-kas J. Kanapinskas ir programą vedė sekret. A. Kevėža. Kalbėjo: A. L. Balso leidėjas p. Ožinskas, Liet. Išlaisv. C-ro sekret. p. J. Gilvydis ir kiti vadovai: T. F. p-kas p. I. Padvalskis, B-nės p-kas A. Balčiūnas, Laiko adm. p. P. Gudelevičius, A. Marcinkevičius, U. Babarskienė, K. Masiokenė, V. Mulokas. Visi pasisakydami už darnią ir vieningą veiklą. Su dėmesingumu buvo išklausytas žymios veikėjos O. Ožinskienės reikšmingai tartas žodis, nenuleisti rankų lietuvybės išlaikymo darbe. Taipogi atsilankė ir A.L.Balso redakt. p. K. Norkus.

Bs. Aires Liet. B-nės sekrt. ir meno vadovas A. Kevėža tarė energingą žodį, paskaitydamas savo poezijos kūrinį:

Bendruomenė šaukia į gretas
Seses ir brolius visus,
Kad tauta per amžius gyvuotų
Siekt idialų savų!

Meno sekcijos vicepirm. L. Grolys taip pat paskaitė savo kūrybos. Visi gėrėjosi jauno akademiko inž. J. Babarsko kalba, kviečiančia visus vieningai eiti savo tėvų keliu. Sekret. A. Kevėža, dėkingumo ženklan, įteikė jam B-nės veiklos fotografijų. Pr. Ožinskas įamžino foto nuotraukomis. Energingai reiškėsi p-kas J. Kanapinskas, sekret. A. Kevėža bei kiti v-bos nariai. Skambėjo patrijotinės dainos. Gražiai padainavo solo p. J. Marcinkevičienė.

Po susirinkimo eilė moterų darbuotojų, priešaky su šeimininke A. Slančiaus kaite -Ali, vaišino visus, už ką visi liko dėkingi. Gaila, kad del perpildytų patalpų, dalis atvykusių gryžę atgalios. Susirinkimas baigtas Tautos himnu.

ALICIA KAUFMANAITĖ (Kauffmanas), 19. 4. 64 Santa Fé mieste nubėgusi 100 metrų per 12 sekundžių. Tą pačią dieną nušoko į tolį 6 metrus ir 15 centimetrų. Šios Argentinos lietuvaitės sportiniais laimėjimais didžiuojasi visa šalis.

POSVETIMIU DAUGUMO

SKYRIŲ VEDA SKTN. L. EIMANTAS
1496 Mardell Place, London, Ont., Canada.

AR TATAI REIKALINGA?

Kaikuriuose vienetuose tenka kartais išgirsti lyg nusiskundimų, kad mūsų patyrimų programose ir dažnų vadovų gal perdaug dėmesio kreipiama į lituanistinius dalykus. Jų sąskaiton, girdi, kai kada nukenčia net kiti skautų programų dalykai bei ideologiniai reikalai. Ar ne geriau esą būtų, jei skautai išeitų visus savo programinius dalykus taip, kaip kad buvo išeinama Tėvynėje, nepriklausomybės laikais.

Į tokius samprotavimus reikia nurodyti, kad lituanistiniai dalykai yra kartu ir svarbūs mūsų programiniai dalykai. Pagal mūsų šūkį, juk tai tarnavimas Tėvynei. Į tarnavimą tėvynei, gyvenant išeivijoje, kur svetimoji aplinka taip stipriai veikia, ypač mūsų jaunąją kartą, reikia atkreipti deramą ir sakyčiau didėmesį
desnį dėmesį jau vien dėl to, kad tai juk kova už lietuvybės išlaikymą. Esame lietuviai skautai ir niekas negali mums daryti užmetimų, jog pabrėžiam savo lietuviškumą, žinoma saikingai. Juk tai visai natūralu.

Turime skautų visame laisvame pasaulyje ir jie visur tinkamai išreiškia savo tarnavimą Tėvynei. Darykime ir mes tai noriai ir nuoširdžiai. Gero vieneto geriausiems skautams visada užteks laiko ir kitiems mūsų programiniam dalykam.

L. Eimantas.

LIETUVOS SKAUTU

Sąjungos Vadyir Vadovių "Tėviškės" stovykla atsiuntė iš Romuvos, Ontario, Lietuvos gen. konsului J. Žmuidzinui labai gražų skautišką sveikinimą, už kurį jis reiškia Didž. Gerb. stovyklos viršininkui V.S. J. Vaišniui, S.J. bei visiem pasirašiusiem gilią padėką ir taria Budėk!

SUDBURY, ONTARIO

MEDŽIOTOJU BALIUS

Reportažas iš Sudbury

Atvykus į medžiotojų balių-pinkiką, atsirado gera proga pirmą kartą Sudburyje išklausyti sekmadienio pamaldas. Parapijiečiams pamažu renkantis į Kristaus Karaliaus bažnyčios žemutinę salę, prisiminė Toronto Prisikėlimo parapijos pirmosios dienos.

Pamaldoms prasidėjus ir "Pulkim ant kelių" galingai nuaidėjus erdvioje salėje, teko stevėtis negausios kolonijos choru. Pasirodo, kad vargonai nukas Kusinskis turi susiradęs gerų balsų ir yra pasigėrėtinai apvaldęs parapijos chorą.

Po mišių, rengiantis vykti į medžiotojų stovyklavietę, netikėtai sutikti Mazaičiai kvietė būtinai pas juos apsilankyti. Nors ir kaip skubant ir nenorint pasivėlinti į antrą dieną vykstančią šaulių gegužinę, nebuvo galima išvengti Mazaičių vaišingumo.

Atvykus prie French River, motorinės valtys laukė svečius perkelti į pikniko vietą. Nors oras pasitaikė vėsus ir vėjas gerokai šiaušė plačius vandenis, bet buvo įdomu plaukti upe ir dar geru įlankos galu.

Apvaliame įlankos užsisukime, patrauklaus pušyno pakrantėje, daugelis sudburiečių turi įsigiję sklypus, o keletas spėjo jau ir vasarnamius pasistatyti. Naujų pastatų eilė prasideda S. Jackaus spalvingai nedažytu namu. Toliau nuo jo rikiuojasi Krivickų, Venskevičių, Tabrėnų, Paulaičių ir Juozapavičių, skirtingų statybų vasarnamiai.

Nežiūrint vėsaus popiečio, gausūs pikniko dalyviai, apsėdę ilgą stalą užkandžiauja Agutės Pranckūnienės paruoštas dešras su šutintais kopūstais. Kitos ponios aptarnauja svečius, triūsia virtuvėje, o ponia Venskevičienė rūpinasi loterija. Svečių tarpe matomas torontiškis Simkus besigardžiuojąs riebiais kopūstais ir vietos klebonas Sabas skaniai dorojas tik prieš patpiet Pranckūnienės pagautą ir skoningai paruoštą žuvį. Šia proga įdomu paminėti, kad prieš keletą savaičių Pranckūnienė pagavo 80 svarų Sturgeon, kurio išrūkyta dalis yra padėta sekančioms Kūčioms.

Šaudymo aikštelėje buvęs torontietis Juozapavičius labai taikliai renka taškus. Medžiotojas B. Dūda pasakoja apie besiartinantį medžioklės sezoną ir prisimena pereitų metų laimikius kaip jis paklojęs penkis moose.

Nors pušynas gražus, sudburiečiai labai vaišingi, bet vėsus oras or besiartinantis vakaras verčia galvoti apie namus. Per banguojančią įlanką, iš kitos pusės, pasirodo atplaukiąs S. Krivickas. Jo motorinė valtis nešasi taip greitai, ji yra taip pasikėlusi į viršų, kad iš šalies žiūrint atrodo, jog laivelis skrenda putotomis bangomis visai nesiekdamas vandens paviršiaus.

Prie krantinės priplaukęs Krivickas apgaulestau ja torontiečių norus, bet suprasdamas tolimąjį kelią nesipriešina. Visiems susėdus į laivelį, motoras stipriai sustaugia ir mes pasileidžiame vėju per juoduojantį, nemaloniai nusiteikusį vandens veidą į kitą pakrantę.

S. Pranckūnas

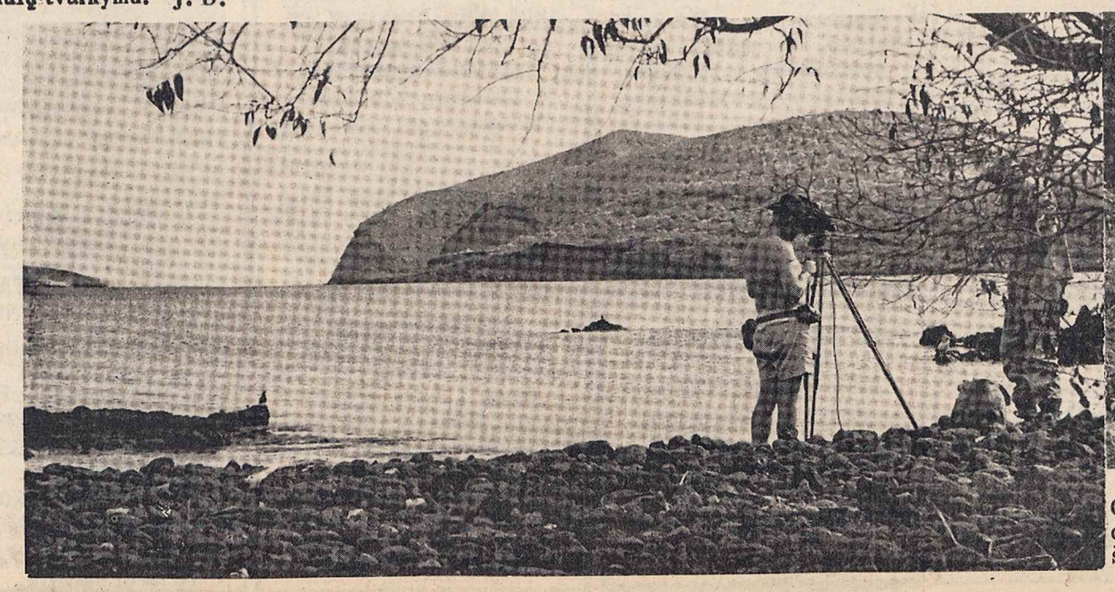

Roger Peterson filming one of the giant tortoises

Galapagos salose dar ir dabar yra didžiulių vėžlių, kurie gyvena po kelis šimtus metų. Vieną čia jų filmuoja.

MONTREAL

"BALTIJOS" STOVYKLOS

komitetas paskutiniame posėdyje nutarė testi pradetas statybas ir jas užbaigti dar šį rudenį. Inž. J. Kibirkščiui ir J. Ladygai pavesta ieškoti kontraktorių, kurie duotų savo pasiūlymus.

Iždininkas V. Piečaitis pranešė, kad šiuo metu kasoje yra $1,568.67, tačiau apie tiek pat turima ir neapmokėtų sąskaitų. Norint toliau statybas tęsti, tektų imti didesnę paskolą.

Pr. Rudinskas pranešė, kad įskaitant parapijas, organizacijas ir pavienius asmenis, stovykla turi pasižadėjimų $4,817 sumai. Remiantis tais pasižadėjimais pagrindinio pastato užbaigimui buvo paimta paskola iš "Lito" $2,500. Ją atskaičius dar lieka neužstatytų pasižadėjimų $2,317. Atrodo, kad su tokia suma, jei paskola ir būtų gauta, šių metų statybos plano įvykdyti neįmanoma.

Po ilgesnių diskusijų nutarta rūpintis didesnės paskolos užtraukimu ir kartu toliau tęsti lėšų telkimo vajų. Konstatuota, kad su palyginti nedidele nepilnų "10,000 investacija jau labai daug padaryta: įsigyta du sklypai prieėjimui prie ežero, sutvarkyti pliažai, pravesti keliai, padaryta aikštė ir pastatytas pagrindinis stovyklos pastatas su sale, virtuve, vandentiekiu ir elektra. Nepaslaptis kad pavieniai asmenys panašias sumas yra investavę vien į savo privačius vasarnamius.

Labai rimta problema yra stovyklos miško retinimo ir valymo darbai. Su gerais norais stovyklautojų tėvai, vyresni skautai ir kiti stovyklos rėmėjai tuos darbus nesunkiai galėtų atlikti patys neaikvojant tam reikalui statybai telkiamų lėšų. Nors praeitų metų bandymai organizuoti talkas ir buvo nesekmingi, tačiau nutarta padaryti dar vieną mėginimą: suorganizuoti didelę miško valymo talką rugsėjo mėn. 25 d. Visas stovyklos komitetas pasižadėjo dalyvauti, "in corpore" taigi branduolis talkai jau yra. Visi talkininkai prašomi išvykti neveliau, 7 val. ryto. Pasiimti pirštines ir kirvius. Kas nori stovyklos pastate pernakvoti prašomi pasiimti ir patalinę. Jeigu oras būtų blogas, tai talka nukeliama į sekantį savaitgalį, tai yra spalio mėn. 2 d.

Posėdyje taip pat buvo aptartas kongreso ruošimas, kvietimas organizacijoms plačiau pasinaudoti stovykla sekančią vasarą ir kiti reikalai.

MUZIKOS STUDIJA,

vedama operos solistės E. Kardelienės, muzikos pamokas pradeda šio rugsėjo mėnesio 20 dieną. Priimami nauji mokiniai. Tuo reikalu prašoma skambinti telefonu: PO 7-0473.

RAŠYTOJAS - BENDRADARBIS

S. Pranckūnas su Ponia, gyveną Toronte, šį savaitgalį viešėjo Montrealyje, lankėsi šeštadieninių mokyklų parengime Valey Bleue, ties Val David ir Ponios M. Gudienės lydimi aplankė NL redakciją. S. Pranckūnas yra pastovus NL bendradarbis. Jo reportažus skaitytojai mėgsta, nes ji, parašyti rašytojo plunksna, turi lakumo ir įdomūs skaityti. Pp. Pranckūnai NL Mašinų Fondui dui įteikė 20 dol. Nuoširdžiai dėkojame.

PROF. DR. V. PAVILANIS,

dalyvavęs pasaulio lietuvių suvažiavime Detroite, sako, kad suvažiavimas buvęs gausus, dalyvavę per 100 gydytojų, o paskaitų, kurių vieną skaitė /apie vėžį/ skaitė ir Dr. Pavilanis, pasiklausyti susirinkdavę apie 200 klausytojų. Suvažiavime Dr. J. Maurukas pademonstravo patobulintą cheminių tyrimų aparatą kuris yra įdomus ir naudingas.

Montrealio lietuvių kolonijos narė Panelė Renata Straussaitė, Montrealio Kūno kultūros klubo narė, dalyvauja Kvebeko grožio karailaitės rinkimuose ir yra laimėjusi vieną pirmųjų vietų Montrealyje. Atvaizde matome 4 kandidates /iš kairės/: Manon Litalion, Renata Strauss, Micheline Roy ir Marthe Tacasse. Iskyrus R. Strausaitę, kitos jau yra anksčiau laimėjusios rinkimus, o R. Strausaitė -pirmą kartą. Renata Strausaitė, verta pastebėti, buvo kandidate ir NL spaudos baliuje kandidate į karalaites. Kvebeko gražuolės rinkimuose dalyvaus 29 išrinktos gražuolės ir iš jų tarpo bus išrinkta karalaitė ir jos princesės.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS ŽINIOS

-Kapinių lankymas ateinantį sekmadienį, 3 val. po pietų. Cote de Neges kapinėse reikia rinktis prie koplyčios.

-Parapijos jaunimo susirinkimas šaukiamas ateinantį sekmadienį, rugsėjo 19 dieną po 11 valandos mišių Bus naujos valdybos rinkimai.

-Grybų vakarienė paskirta spalio 2 dieną, šeštadienį.

-Šeštadienį, rugsėjo 11 dieną buvo sutuokti Fridrikas ir Julija laurinaitytė. Povestuvinės vaišės vyko ukrainiečių salėje Rosemonte. Vestuvės buvo labai gražios.

VEDYBINĖS SUKAKTUVĖS

Dr. Petras Lukoševičius su Ponia dabar mini savo 15 metų vedybines sukaktuves. Šeštadienį solenizantai būriui bičiulių suruošė gražų priėmimą. Svečiai solenizantams su sveikinimo žodžiu šiai atminčiai įteikė dovanų.

Įdomiu sutapimu, Čikagoje tą vakarą Kun. Dr. J. Kubilius minėjo savo sidabrinį kunigystės jubiliejų. Seimininkams telefonu susijungus su kun. Kubilium, pp. Lukoševičių priėmimo dalyviai visi iš eilės pasveikino jubiliatą, esantį už 1000 mylių.

DAIL. K. ŽOROMSKIS

šį savaitgalį lankėsi Montrealyje. K. Žoromskis gyvena New Yorke. Lydimas Juozo Lukoševičiaus, kurio šeimoje viešėjo, dailininkas aplankė NL redakciją.

AUŠROS VARTU ŽINIOS

-Pakrikštyti S. ir G. Geležiūnų sūnus Romo Jono Aleksandro vardais ir B. ir G. Jazokų sūnus Jono Roberto Bruno vardais.

-Rugsėjo 4 d. palaidotas Stasys Matusevičius. Žmonai ir giminėms užuojauta.

- Sekmadienį rugs. 19 dieną 3 val. po pietų įvyksta abiejų parapijų kapų lankymo apeigos Cote de Neige kapinėse. Prašome visus dalyvauti ir pagerbti mūsų mirusius artimuosius. Esant blogam orui, lankymas nukeliamas į sekantį sekmadienį.

● Ponai Kasperavičiai ana savaitgalį praleido Baskatune, kur iškilmingai buvo atšvęstas Ponios Magdalenos gimimo sukaktuvės, dalyvaujant dideliam žmonių skaičiui.

MAIRONIO ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

darbą pradeda rugsėjo mėn 18 dieną, šį šeštadienį naujose Šv. Cecilijos mokyklos patalpose, Annette ir Evelyn gatvių sankryžoje. Įeiti į mokyklą reikia iš Evelyn gatvės.

Tėvai kviečiami savo vaikus siųsti į šią mokyklą.

"VARPO" CHORO

repeticijos pradėtos rugsėjo 13 dieną Lietuvių Namuose. Į chorą kviečiami nauji choristai ir choristės.

ŠEŠTADIENINIU MOKYKLU

parengimas slidinėjimų vietoje buvo sėkmingas. Diena buvo graži, žmonių suvažiavos gana daug ir buvo gera nuotaika. Viskas vyko pagal programą, kuri praėjo labai gražiai. Buvo dovanų kurių žymi dalis buvo paaukotas p. Gurecko.

● D. ir K. Smilgevičiai ilgojo savaitgalio proga savo mašina buvo nuvykę į New Yorką ir lankėsi parodoje, kur rado labai daug įdomumų.

EVANGELIKU JAUNIMO

sąskrydis Romuvos stovyklavietėje buvo labai sėkmingas ir labai gražiai praėjo. Sekantis jaunimo sąskrydis nutartas ruošti sekančiais, 1966, metais.

VACLOVAS VAIDOTAS,

dabartinis Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pirmininkas, atšventė savo 75 metų sukaktuves. Sveikiname sukaktuvininką ir linkime ilgiausių metų.

● Sol. L. Šukytė pakviesta dalyvauti naujosios Toronto rotušės atidarymo koncerte, rugsėjo 14 d.

● J. Čirūno ir I. Kuniutytės sutuoktuvės įvyko Šv. Jono parapijoje. Abu jaunieji yra baigę aukštuosius mokslus.

TORONTO

TAUPYK IR SKOLINKIS
TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
„PARAMA"
Būstinė: LIETUVIŲ NAMAI
1129 Dundas St. West, Toronto 3, Ont., tel. LE 2-8723
Už depozitus „Parama" moka 4½% vieton 4¼% ir už asmenines paskolas „Parama" ima 7% vieton 7½%.
Už paskolas ir — morgičius — 6½%.
Paskolos mirties ir invalidumo atveju apdraustos.
Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $ 2,000.00.
„Paramos" nariais gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenantis Kanadoje.
Kasos valandos:
dienos metu nuo 10 val. iki 1 val. 30 min. kiekvieną dieną, išskyrus sekmadienius;
šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val.,
o vakare nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min.
tiktai pirmadieniais ir penktadieniais.

Lietuviai advokatai
NEIMAN, BISSET & SEGUIN
Barristers, Solicitors, Notary Public.
35 Heyden Street
(netoli Bloor ir Yonge)
Toronto 5, Ont.
Tel. Ofice WA 4-9501
Res. BE 3-0978

A.E. McKEGUE, Q.C.
Barrister and Solicter
Advokatas ir Notaras
Telefonai: EM.4-1394
ir
EM.4-1395.
1008 Northern Ont. Bldg.
330 Bay Street.

Dr. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
(1082 Bloor W., Toronto)
(į rytus nuo Dufferin Str.)
Raštinė: LE 4-4451.

Dr. J. SEMOGAS
5441 BANNANTYNE. Verdun
Pirmadienį ir ketvirtadienį 2--4; 7--9 p. m.
antradienį ir penktadienį 2—4 p. m.
trečiadienį 7—9 p. m.
šeštadienį 11—1 p. m.
PO 7.3175; namų DO 6-9582

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. J. MALISKA
1396 St. Catherine St. W.
Suite 419, tel. UN 6-8235
Namų tel.: MU 1-2051

DR. A. O. JAUGELIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1410 Guy St., 1 a. 11 kamb.
WE 2-6662; namų 737-9681.

DR. V. GIRIUNIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
3938 Rosemount Blvd.
RA 7-5552; namų RA 1-0656

DR. IRWIN COPNICK
Dantų Gydytojas
4986 Decarie Blvd.
Suite 7
Montreal, Que. Tel. 489-3191

ADVOKATAS
STASYS DAUKŠA, LL. D.
4 Notre Dame St. E.
Suite 902 ir 903
Tel.: 861-8478 ir 861-8479

ADVOKATAS
JOSEPH R. MILLER
B. A., B. C. L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
UN 6-2063 ir UN 6-2064

NOTARAS
J. BERNOTAS
B. A., B. C. L.
Sun Life Building
Suite 2001
Tel.: UN 6-4364

Ar žinoma, kad
"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUSTUVĖ
spausdina bilietus, pakvietimus, vizitines korteles, įvairius blankus, receptams lapelius, vedybinius pakvietimus, mirties atveju užuojautos laiškus, padėkos korteles, visokius "statmentus", vokus su adresais, laikraščius, žurnalus ir knygas.
Darbą atlieka pigiau, negu kitos spaustuvės.
Kviečiame įsitikinti.
Spausdinius galime priimti paštu ir paštu prisiųsti
Adresas: 7722 George St. LaSalle, P.Q. Canada.

ALLIANCE
REALTIES INC.
Montreal Real Estate Board Nariai.
D. Baltrukonis RE 7-0844
P. Rudinskas HU 1-2957
J. Skučas RA 2-6152
Sklypai, residenciniai namai, apartmentai, investacijos, morgyčių parūpinimas.

ANTANAS GRAŽYS
Tolhurst Oil Ltd. Texaco atstovas. Aliejus ir įrengimai apšildymui. Nemokamas krosnių valymas ir aptarnavimas. Tel.: 739-9328.

J. Gražys
KAILIŲ SIUVĖJAS.
SIUVU, PARDUODU.
Taisau ir Remodeliuoju.
Vasaros laike saugojimas. (storidžiai).
6386 Bannantyne, Verdun.
PO 7-6183.

ORLEANS AUTO BODY
Sav. J. Išganaitis.
Visų rūšių auto-mašinų taisymas ir dažymas.
Lietuviams taikomos nuolaidos ir greitas patarnavimas.
St. Jean ir Guillaume g-vių kampas,
Longueuil, P.Q.
Tel: OR 7-5616 arba OR 4-7038.

LUXE DUPLEXES
Jean Carny.
Moderniausias vidaus įrengimas.
Morgičiai 6 1/2 procento.
Statyba vyksta Godbout g-vėje prie 76 g-vės kampo.
LaSalle.
Skambinti: DU - 5818.

LAIKRODININKAS
ANTANAS ŽUKAS
1858 WELLINGTON ST.
Tel. WE 2-0644.
TAISAU IR PARDUODU
ZEMOMIS KAINOMIS
LAIKRODZIUS IR JUVELYRUS.

I. G. ELECTRIC R'd.
Elektros kontraktorius
IGNAS GURČINAS
889 — 56 Avenue
Lachine. Tel. 631-0882.

PINE LAND CORP.
agentas ROMAS VERBYLA
Investavimui žemė St. Hubert, netoli St. Helen salos (1967 m. pas. parodos vieta).
Telef. 254-4287 ir VI 4-9284.
Adresas: 5360 Beaubien, Apt. 4. Rosemount.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 Rosemont Blvd.
Tel: 722-2472
Res. 722-4735
GAISRAS - AUTOMOBILIAI
ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ.
Tikslus ir greitas patarnavimas.

DISTRICT ESTATE BROKERS INC.
Montreal Real Estate Board nariai
3907 Rosemont Blvd.
Tel: 722-2472
Res. 722-4735
Namai, žemė, paskolos
A. Gražys - 739-9328
P. Jasutis - LA2-7879
10 metų patirtis.

- NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ - SKAITYSI LIETUVYBĘ IŠLAIKYSI

PARDAVIMAS - PIRKIMAS
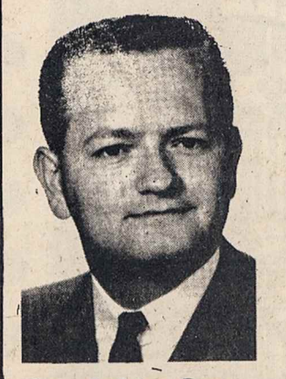
rezidenciniai namai, apartmentai, investacijos, morgičių parūpinimas.
IMMEUBLES ANDRÉ VEZINA REALTIES
Brokers
6571 - 10th Ave., Rosemount
Montreal 36, P.Q.
725-9788.
Sav. Andrius Zizionas.
Montreal Real Estate Board Nariai

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS ŠEŠTADIENĮ PER CFMB STOTĮ,
BANGA 1410, 5.30 VAL. VAKARO,
Programos vedėjas L. Stankevičius.
Telef.: 669-8834

"LITAS" Adresas: 1465 De Seve Street
Montreal 20, Que., tel. 766 - 5827
4.5% už indėlius
4.0% už ein. s-tas
Mėnesinis palūkanų skaičiavimas.
Nemokamas gyvybės draudimas iki $2.000.
7.6% už asmen. paskolas
6.5% už nekiln. turto pask.
Visos paskolos atviros.
Pigus paskolų draudimas iki $10,000.
KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis-nuo 10 iki 3 v., išskiriant pirmadienius ir šeštadienius; vakarais trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 valandų. 3907 Rosemount Blvd., tel. 722-2472: dieną-penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais-pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

KEATING FORD
Sales Limited
4415 Bannantyne Ave.
FALCON FAIRLANE
GALAXIE THUNDERBIRD
MUSTANG — TRUCKS
Used cars
1 year guarantee
Kreipkitės į
LEO GURECKAS
SALES MANAGER'S ASISTENT
Keating Ford Sales Ltd.
Jūsų lietuvis atstovas
769 - 8831
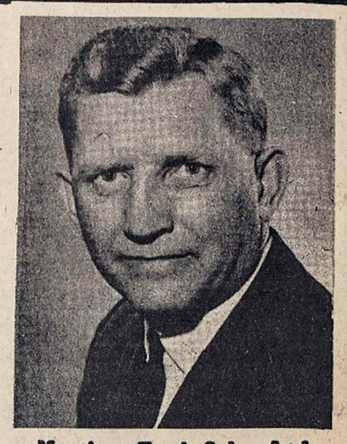
Keating Ford Sales Ltd.
Tel. namų DO 6 - 2548
Įstaigos 769-8529